

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის,

უწმინდესის და უნეტარესის

ამბროსი ხელაიას პირადი

არქივის აღწერილობა

2009

სარჩევი

I) შესავალი	3
II) ამბობის ხელაია (ბიოგრაფიული ცნობები)	4
III) შემოქმედებითი მოღვაწეობის ამსახველი მასალა	7
IV) მიმოწერა	46
V) ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის სხვა საარქივო ფონდებში დაცული მასალა ამბობის ხელაიას შესახებ	47
VI) საქართველოს საისტორიო არქივში დაცული მასალა ამბობის ხელაიას შესახებ	52
VII) ლიტერატურის ისტორიის მუზეუმში დაცული მასალა ამბობის ხელაიას შესახებ	58
VIII) ამბობის ხელაიას პირადი არქივის აღწერილობის კატალოგების შემაჯერებელი ცხრილი	61
IX) საძიებლები	69

I) შესაგალი

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, უწმინდესისა და უნეტარესის ამბროსი ხელაიას (1861-1927 წწ.) პირადი არქივი ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრს საისტორიო-საეთნოგრაფიო საზოგადოებამ 1978 წელს გადასცა. ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის გარდა, საარქივო მასალები ამბროსი ხელაიას შესახებ დაცულია საქართველოს საისტორიო არქივში და გ. ლეონიძის სახელობის ქართული ლიტერატურის ისტორიის მუზეუმში. როგორც ცნობილია, ამბროსი ხელაიამ სასულიერო განათლება რუსეთში მიიღო. შემდგომში იგი ორჯერ გადასახლდეს რუსეთში და წლების განმავლობაში იქ მოდგაწეობდა. შესაბამისად, მისი არქივის გარკვეული ნაწილი რუსეთში ინახება.

ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში დაცული მასალა წარმოადგენს უმნიშვნელოვანებს წყაროს როგორც XX საუკუნის I ნახევრის საქართველოს ეკლესიის ისტორიის, ისე თავად კათოლიკოს-პატრიარქ ამბროსი ხელაიას ცხოვრების და მოდგაწეობის შესწავლის თვალსაზრისით.

ამბროსი ხელაიას პირადი არქივი 2001 წელს დამუშავეს ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის თანამშრომლებმა – მიხეილ ქავთარიამ და მილა მეტრეველმა (რუსული ნაწილი), ხოლო 2009 წელს აღნიშნული არქივი გადამუშავა ამავე ცენტრის თანამშრომელმა ირმა ხოსიტაშვილმა.

ამბროსი ხელაიას პირადი არქივი 340 საარქივო ერთეულს შეიცავს. გადამუშავების შედეგად დაიშალა სამი საარქივო ერთეული: №№ 253, 283 და 296. ამას გარდა, არქივს შეემატა ორი საარქივო ერთეული: 1. ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის Q ფონდში დაცული ამბროსი ხელაიას ნაშრომი „ბედიის ტაბარი“ (Q 587) გადმოვიტანეთ მის პირად არქივში და 2. ლიტერატურის ისტორიის მუზეუმში დაცული რომანზ ფანცხავას პირად არქივში არსებული ამბროსი ხელაიას წერილის ასლი (№ 3447).

აღწერილობას ბოლოში დართული აქვს ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში დაცული მასალის ცნობარი ამბროსი ხელაიას შესახებ და ასევე საქართველოს საისტორიო არქივსა და ლიტერატურის ისტორიის მუზეუმში დაცული რამდენიმე საარქივო ერთეულის აღწერილობა.

აღწერლობაში მასალა დალაგებულია თემატურად და ქრონოლოგიური თანმიმდევრობით: I) შესავალი; II) ამბროსი ხელაია (ბიოგრაფიული ცნობები); III) შემოქმედებითი მოდგაწეობის ამსახველი მასალა; IV) მიმოწერა; V) ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრის სხვა საარქივო ფონდებში დაცული მასალა ამბროსი ხელაიას შესახებ; VI) საქართველოს საისტორიო არქივში დაცული მასალა ამბროსი ხელაიას შესახებ; VII) ლიტერატურის ისტორიის მუზეუმში დაცული მასალა ამბროსი ხელაიას შესახებ; VIII) ამბროსი ხელაიას პირადი არქივის აღწერილობის კატალოგების შემაჯერებელი ცხრილი; IX) საძიებლები.

II) ამბროსი ხელაია (ბიოგრაფიული ცნობები)

ამბროსი (ერისკაცობაში – ბესარიონ) ხელაია (1861. 7. X. – 1927. 29. III) დაიბადა სოფ. ინჩხურში (ახლანდევლი მარტვილის რაიონი). მამა – ზოსიმე დავითის ძე ხელაია ილორის წმ. გიორგის სახელობის ტაძრის მღვდელი იყო, დედა – ბზეხა ნიკოლოზის ასული გახლდათ. ბესარიონ ხელაია ილორში გაიზარდა, პირველდაწყებით განათლებას ოჯახში ეზიარა. 1871-1873 წლებში სწავლობდა ოჩამხირის პირველდაწყებით სკოლაში, ხოლო 1873-1879 წლებში მარტვილის სასულიერო სასწავლებელში.

1879 წელს ბესარიონ ხელაია თბილისის სასულიერო სემინარიაში ჩაირიცხა. ეს ის დრო იყო, როდესაც ქართველი სამღვდელოებისა და საზოგადო მოღვაწეთა ნაწილი აღარ ერიდებოდა საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის აღდგენის აუცილებლობაზე მსჯელობას. ამ პერიოდიდან შეინიშნება ჯერ კიდევ ყმაწვილი ბესარიონ ხელაიას მტკიცე სურვილი და განზრახვა როგორც ქვეყნის, ისე ეკლესიის სამსახურში მოღვაწეობისა.

1885 წელს სემინარიის დასრულების შემდეგ, ბესარიონ ხელაიას სწავლის გაგრძელება სურდა, მაგრამ ოჯახური პირობების გამო ვერ მოახერხა.

1887 წლის 25 მარტს ბესარიონ ხელაია სოხუმის ეპისკოპოსმა გენადიმ ჯერ სოხუმის საკათედრო ტაძრის დიაკვნად, ხოლო იმავე წლის 19 აპრილს სოჭის მიქაელ მთავარანგელოზის ტაძრის მღვდლად აკურთხა. აქ იგი მეუღლესთან – ელისაბედ ალექსის ასულ მერქულესთან ერთად 1892 წლამდე ცხოვროვდა და მსახურობდა. პირველი ვაჟიშვილი ანდრია, რამდენიმე თვისა გარდაეცვალათ. მოგვიანებით მათ შეეძინათ: ნინო, ალექსანდრე და ანა.

1892 წლის 29 სექტემბრიდან ბესარიონ ხელაია სოხუმის საკათედრო ტაძრის მღვდელი და ეპარქიის საეკლესიო-არქეოლოგიური კომისიის წევრი და ხაზინადარია.

1893 წლის 17 ივნისს იგი სოხუმის საკათედრო ტაძრის კანდელაკი ხდება.

1894 წელს ბესარიონ ხელაია სოხუმის მთიელთა სკოლის სჯულის კანონის მასწავლებლად და საეპარქიო საეკლესიო სამმოს, მასში შემავალი სასწავლო საბჭოს წევრად და საქმისმწარმოებელ (მდივნად), კავკასიაში მართლმადიდებლობის აღმდგენი საზოგადოების სოხუმის, ახალი ათონისა და ლიხნის საეკლესიო-სამრევლო სკოლების ზედამხედველად დაინიშნა. ეწვოდა აქტიურ, ნაყოფიერ მისიონერულ მოღვაწეობას ადგილობრივ მაპმადიან აფხაზთა მოსაქცევად.

1896 წელს ბესარიონ ხელაია დაქვრივდა. მომდევნო წელს სწავლის გასაგრძელებლად ყაზანის სასულიერო აკადემიაში შევიდა. ყაზანში ყოფნის დროს 1900 წლის 11 თებერვალს იგი ბერად აღიკვეცა ამბროსის სახელით.

1901 წელს მან დაწერა საკანდიდატო დისერტაცია თემაზე: „Борьба христианства с исламом в Грузии“. წარმატებით დაასრულა აკადემია (დვიოსმეტყველების კანდიდატის ხარისხით) და სამშობლოში დაბრუნდა.

1902 წელს არქიმანდრიტი ამბროსი რაჭაში, ჭელიშის მონასტრის წინამდვრად დაინიშნა. მან მოკლე პერიოდში მოასწრო დაემსახურებინა ადგილობრივი მოსახლეობის უდიდესი სიყვარული და პატივისცემა. ქართულ ურნალ-გაზეთებში ქვეყნდებოდა პუბლიკაციები ჭელიშის მონასტერში ამბროსი ხელაიას მოღვაწეობის შესახებ.

არქიმანდრიტი ამბროსი ჭელიშის მონასტერში წინამდვრის საქმიანობასთან ერთად არქეოგრაფიულ სამუშაოებსაც აწარმოებდა. იმოგზაურა რაჭა-ლეჩხუმში, აღწერა ეკლესია-მონასტრები, ისტორიული

ძეგლები, საეკლესიო ნივთები და ხელნაწერები, შეკრიბა ცნობები და საყურადღებო დაკვირვებები შემოგვთავაზა. აღნიშნული „მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხემში“ ნაწილ-ნაწილ გამოქვეყნდა ურნალებში „განთიადი“ და „ცხოვრება“ 1915-1917 წლებში, ხოლო დედანი ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში ინახება (№ 2).

საგანგებო ყურადღების დირსია არქიმანდრიტ ამბროსი ხელაიას მიერ ჭელიშის ხელნაწერებს შორის აღმოჩენილი ძველი ქართული საისტორიო თხზულების – „მოქცევა ქართლისას“ მანამდე უცნობი რედაქცია, კ. წ. ჭელიშის ხელნაწერი (XIV ს-სა) და ასევე წმინდა სახარება, შემდგომში ჭელიშის ოთხთავის სახელით ცნობილი. ჭელიშის აღნიშნული ხელნაწერი, სხვა მნიშვნელოვან ხელნაწერებთან ერთად, არქიმანდრიტმა თბილისში ჩამოიტანა და საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების მუზეუმს გადასცა (ამჟამად დაცულია ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში – H-600), ხოლო ამ აღმოჩენის შესახებ 1907 წელს თავად წინამდებრივი გამოკვლევა.

სოხუმში ყოფნის პერიოდიდან ნაციონალისტად ცნობილ არქიმანდრიტ ამბროსის, რომელიც აქტიურად აგრძელებდა პატრიოტულ საქმიანობას აფხაზეთში, ამზადებდა სასულიერო პირებს ქართულ ენაზე წირვა-ლოცვის აღსავლენად, მონაწილეობდა ერის საუკეთესო შეილების – ეპისკოპოს კირიონის (საძაგლიშვილი), ილია ჭავჭავაძის და სხვათა მიერ წამოწყებულ საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის აღდგენისათვის ბრძოლაში, მთავრობა საშიშ პიროვნებად მიიჩნევდა.

1904 წელს ამბროსი ხელაია თბილისში სინოდალური კანტორის წევრად და ფერისცვალების მონასტრის წინამდღვრად გადაიყვანეს.

სამწუხაროდ, აღნიშნულ ეტაპზე ქართველ მამულიშვილთა მცდელობამ ავტოკეფალიის აღდგენისათვის ბრძოლაში შედეგი ვერ გამოიღო და მოძრაობა დამარცხდა. მისი მონაწილეები სხვადასხვა ფორმით დასაჯეს. ამბროსი ხელაია რუსეთში გადაასახლეს და უსტმედვედსკოეს (დონბასი) სასულიერო სასწავლებლის ზედამხედველად დანიშნეს. ცოტა ხნის შემდეგ იგი გაამართლეს და 1906 წელს სამშობლოში დაბრუნდა.

1907 წელს იგი „საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების“ დაარსებაში იღებდა მონაწილეობას.

1908 წელს არქიმანდრიტ ამბროსის ბრალად საქართველოს ეგზარქოსის – ნიკონის მკვლელობაში მონაწილეობის მიღება დასწამეს და 1909 წლის იანვარში კვლავ რუსეთში, რიაზანის სამების მონასტერში გადაასახლეს, მღვდელმსახურების უფლების აკრძალვით.

1910 წლის დასაწყისში არქიმანდრიტს დვთისმსახურების უფლება აღუდგინეს და ნოვგოროდის ეპარქიის სტარაია რუსას მონასტრის წინამდღვრად დანიშნეს. იმავე წლის 24 დეკემბერს ნოვგოროდის კონსისტორიამ ეპარქიის მონასტრების ბლადოჩინის თანამდებობაც შეუთავსა.

1912 წელს ამბროსი ხელაიამ სამშობლოში ჩამოსვლა შვებულებით მოახერხა, მოინახულა ილორი, ბერია, სოხუმი.

სტარაია რუსაში ყოფნისას არქიმანდრიტმა სასწავლებლის სტუდენტთა და მასწავლებელთა, ასევე მრევლის საყოველთაო სიუვარული მოიპოვა. 1913 წელს მას მიანიჭეს ვლადიმირის მეოთხე ხარისხის ორდენი. მიუხედავად ყველაფრისა, იგი გამუდმებით ითხოვდა საქართველოში დაბრუნების ნებართვას, რაც მხოლოდ 1917 წელს დააკმაყოფილეს.

1917 წლის 25 (ძ. სტ. - 12) მარტს საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის აღდგენის შემდეგ, ამბროსი ხელაია 17 ოქტომბერს ხელდასხმულ იქნა ჭყონდიდელ მიტროპოლიტად. ახლად შექმნილი ცხუმ-ბედიის ეპარქია დროებით (საქართველოს ეკლესიის იურისდიქციის მთელს აფხაზეთზე გავრცელებამდე) ჭყონდიდის ეპარქიას მიეწერა.

1919 წლის 7 ოქტომბერს ამბროსი ხელაია ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტად აირჩიეს. მთელი მისი ძალისხმევა ეპარქიის შენარჩუნება-განმტკიცების მიზნით ფინანსური, საკადრო, უძველესი ტაძრების აღდგენასთან დაკავშირებული საკითხების გადაწყვეტასთან იყო დაკავშირებული.

1921 წლის ივნისში სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ლენინიდეს გარდაცვალების შემდეგ საკათალიკოსო საბჭომ კათოლიკოსის მოსაყდრედ ამბროსი აირჩია, ხოლო იმავე წლის 1-5 სექტემბერს, საქართველოს მართმადიდებელი სამოციქულო ეკლესიის მესამე საეკლესიო კრებაში გელათში, ფარული კენჭისყრის საფუძველზე, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქად ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტი ამბროსი აირჩია.

1921 წლის 14 ოქტომბერს სვეტიცხოვლის ტაძარში შესრულდა უწმინდესი და უნეტარესი ამბროსის აღსაყდრება.

1922 წლის აპრილში კათოლიკოსმა ამბროსიმ გენუის საერთაშორისო კონფერენციას მემორამდუმი გაუგზავნა, რომელშიც ბოლშევკიაჟს საქართველოს სახელმწიფო დამოუკიდებლობის დამხობაში, ქართული ტერიტორიების გასხვისებაში, ენის დისკრიმინაციასა და ეკლესიის განადგურებაში ამხილებდა. იგი არა მხოლოდ ამხელდა კომუნისტურ საოკუპაციო ხელისუფლებას, არამედ მზად იყო ქაქუცა ჩოლოყაშვილის რაზმთან ერთად სამშობლოს თავისუფლებისათვის ებრძოლა.

1922 წლის 12 ივნისიდან „ჩეკამ“ დაკითხვების სერია დაიწყო კათოლიკოს ამბროსის მისამართით, რაც 1923 წელს მისი დაპატიმრებით და მეტების ციხეში გადაყვანით დასრულდა.

1924 წლის 9 მარტს უზენაესმა სასამართლომ სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ამბროსი ხელაიას 7 წლით, 9 თვითა და 28 დღით პატიმრობა მიუსაჯა სასტიკი იზოლაციით და მთელი ქონების კონფისკაციით.

საბედნიეროდ, შემორჩენილია კათოლიკოსის მიერ სასამართლო პროცესზე წარმოთქმული საუცხოო სიტყვის ჩანაწერი: „მე არ ვეკუთვნი არც ერთ პარტიას, ჩემთვის სულერთია, რომელი პარტიის ხელში იქნება მართვა-გამგეობა... მხოლოდ მრწამს და სასურველად მიმაჩნია, მართვა-გამგეობა დამყარებული იყო ხალხის ნებისყოფასა და თვითგამორკვევაზე... ჩემი 37 წლის სამსახური მე მოვანდომე გარუსების პოლიტიკასთან ბრძოლას. ვიბრძოდი როგორც მოქმედებით, ისე პრესის საშუალებით, რამაც შემძინა აუგანელი დევნელობა და ჩემს ცხოვრებაში არ მინახავს ტკბილი და მყუდრო დღეები... ჩემი სული ეკუთვნის ღმერთს, გული – სამშობლო საქართველოს, ხოლო ლეში თქვენ დაგრჩეთ საჯიჯგნად, ჯალათვებო!“

1924 წლის ბოლოს გამოცემული ამნისტიის ძალით ამბროსი ხელაიას სასჯელი მოეხსნა, მაგრამ ჯანმრთელობა შერყეულ კათოლიკოს-პატრიარქს დიდხანს აღარ უცოცხლია. იგი 1927 წლის 29 მარტს თბილისში გარდაიცვალა. 3 აპრილს სიონის საკათედრო ტაძარში დაკრძალეს.

საქართველოს მართლმადიდებელი სამოციქულო ეკლესიის წმინდა სინოდის 1995 წლის 17 სექტემბრის სხდომაში სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი ამბროსი წმინდანთა დასში შერაცხა, წმინდა აღმსარებლის სახელწოდებით. მისი ხელში დღედ 29 მარტი დაწესდა.

III) შემოქმედებითი მოღვაწეობის ამსახველი მასალა

ა) ნაშრომები

1. ამბროსი ხელაიას საკანდიდატო დისერტაცია ოქმაზე: „ქრისტიანობის ბრძოლა ისლამთან საქართველოში”.

1901 წ., მიკროფირი.

2. ა) იორონომას ვიკტორ გიორგაძის ბიოგრაფია და ზეპირგადმოცემები მისი ცხოვრება—მოღვაწეობის შესახებ, შეკრებილი მოსე მარკოზის ძე გიორგაძის მიერ.

პირი: მიქელა გიორგაძე (მარკოზის მამა), ამბის მთხოობელები: ბასელა კაპანაძე (სოფ. სვირის მკვიდრი), გაბრიელ ბოჭორიშვილი, ანდრია ბოჭორიშვილი (მმისშვილი გაბრიელისა, ასევე ვიქტორ გიორგაძის ნათლული), სიმონ და პეტრე გიორგაძეები, ელისაბედ აბაშიძე (ალმასხან ნიუარაძის მეუღლე).

ტოპონიმი: სვირი, ახალციხე.

1908 წ., 14 აგვისტო, ანტონ მოსეს ძე გიორგაძის ავტოგრაფი, დაუმთავრებელი, ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერები ფანქრით: “ქელი ჭელიშის რვეული მდვდელმონაზონ ბიქტორ გიორგაძეზე იხ. გვ. 24”, “იხ. ბველი რვეული: “ჭელიშის მონასტრის საეკ. ნივთნი” გვ. 24”; “ამა. ბიკ. გიორგაძეზე, იხ. ჯრუჭის მონასტერი (კარბელაშვილი პოლ. აქვს”), 10 ფ.

ბ) ამბროსი ხელაია – „მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში”.

რაჭა-ლეჩხუმის სოფლების, ეკლესია-მონასტრებისა და სიძველეების აღწერა.

პირი: ალექსანდრე მესხი (მდვდელი), მიხეილ მანდარია (მდვდელმონაზონი), ვლ. ბოჭორიშვილი (სოფელ ლაბეჭინას მდვდელი), ბოჭორიშვილი (სოფელ თაბორის მდვდელი), დავით ქარსელაძე (სოფელ თაბორის მდვდელი), ალექსანდრე გერსამია (ცაგერში მცხოვრები მდვდელი), მაკარი ფიფია (ნამარნევის მონასტრის მდვდელმონაზონი), გერასიმე ფუტკარაძე (მდვდელ-მონაზონი), ამბროსი ხელაიას ბებიის მამა), მდვდელ-მონაზონ მიხეილ მანდარიას მამა პავლე (სოფ. ისუნდარას მკვიდრი), ს. ჭელიძე (სოფ. საკეციას მდვდელი), თავადი ქაიხოსრო ყიფიანი (სოფ. ხვანჭკარას მკვიდრი), ონოფრე გამზარდია (ამბროსი ხელაიას თანამგზავრი სოფელ წვადისში), ჯაფარიძე (სოფელ სხარტალის ეკლესიის დეკანოზი), ნასიძე (სოფ. ბეთლემის მოძღვარი), ივანე კვიტაშვილი (სოფ. ჯვრისას მემამულე), ალექსანდრე (მდვდელმონაზონი, ამბროსი ხელაიას თანამგზავრი რაჭაში 1904 წ.), სამსონ დათეშიძე (ქუთაისის სათავადაზნაურო გიმნაზიის მასწავლებელი, სოფ. გორის მკვიდრი), გ. კერესელიძე (სტუდენტი), სოკოლოვი (მოსკოველი სტუდენტი), ყარამან იაშვილი, სოფ. ხიმშის მკვიდრი), გორდეზიანი (სოფ. ონის

დეკანოზი).

ტოპონიმი: ნიკორწმინდა, აგარა, ხოტევი, კვირიკეწმინდა, ხონიჭორი, ნამარნევი, ზედა შავრი, პატარა ონი, ღადიში, ქვიშარი, ლაბეჭინა, ჭყვიში, თაბორი, ლაილაში, უსახელო, ახალჭალა, ორბეთი, ცაგერი, ბარდნალა, ქულბაქი, ზუბი, ისუნდარა, ოყურეში, ოპიტარა, ლაჭეპიტა, მარუსა, ნაყურალეში, ნასპერა, ალპანა, ქედისუბანი, ბუგეული, საკეცია, ხვანჭკარა, მიქარწმინდა, გორისუბანი, ბეთლემი, სხარტალი, წვადისი, ჯვარისა, იწა, გორი, წესი, სორი.

1915 წ., ნოემბერი, ქართულ და რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს ამბოსი ხელაიას მინაწერები: "(1367) 15. ყოველი დღის ლოცვები", "გადაწ. № 17". დაბეჭდილია". 373 ფ.

3. ამბოსი ხელაია – „ბედის ტაძარი“.

უთარილო, ავტოგრაფი, ბოლონაკლული, მოხეული აქვს ბოლო ფურცელი, დაზიანებული, ახლავს მინაწერი სხვა ხელით: „ავტორი ამბოსი ხელაია, შემომწირველი – და[ვით] კასრაძე. გ. ჯაკობია“, 53 ფ.

დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, წმინდა ამბოსი (ხელაია) და აფხაზეთი, 2006 თბ., გვ. 620-676.

ბ) სიტყვები და ქადაგებები

4. სიტყვა იაპონიასთან სამხედრო მოქმედებების წამოწყებასთან დაკავშირებით. თვლის, რომ ეს არის ომი ორ კულტურას – ევროპულსა და აზიურს, ქრისტიანობასა და წარმართობას შორის.

1904 წ., 1 თებერვალი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 1 ფ.

5. ქადაგება აღსარებისათვის.

1904 წ., 12 თებერვალი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს შენიშვნები ფანქრით, დაზიანებულია, 2 ფ.

6. რუსეთის მიერ იაპონიასთან წამოწყებული ომისა და ორგანიზაცია – „წითელი ჯვრის“ დახმარებით ტაძარში შემწეობების შეგროვების თაობაზე.

1904 წ., 7 მარტი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ნასწორებია ფანქრით, დაზიანებულია, 4 ფ.

7. ქადაგება გარდამოხსნის დღეს თქმული. ღირსნი ვართ თუ არა ვიწოდებოდეთ ქრისტიანებად.

1904 წ., 26 მარტი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 3 ფ.

8. ქადაგება ამაღლებისა და ნიკოლოზობის დღესასწაულზე.

ქადაგებს ყოველი ადამიანის, როგორც ეპლესიისა და სახელმწიფოს განუყოფელი ნაწილის მოვალეობებზე. დაწერილია იმპერატორ ნიკოლოზ ალექსანდრეს ძის დაბადების დღეებში.

1904 წ., 6 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ნაკლული, ახლავს მინაწერი სხვა მელნით, 4 ფ.

9. სიტყვა წარმოთქმული უსტმედვედსკოეს სასულიერო სასწავლებლის კურსდამთავრებულთა გამოშვების დღეს.

1904 წ., 13 ივნისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

10. სიტყვა უსტმედვედსკოეს სასულიერო სასწავლებლის აღსაზრდელთა მიმართ ახალი სასწავლო წლის დაწყებასთან დაკავშირებით.

1904 წ., 26 აგვისტო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

11. მისასალმებელი სიტყვა ყოვლადუსამღვდელოესი მღვდელმთავრის უსტმედვედსკოეს სასულიერო სასწავლებლში სტუმრობისათვის.

მადლობას უხდის მამობრივი მზრუნველობისათვის. აცნობებს, რომ სასულიერო სასწავლებელში უცხო ენოვან მოსწავლეთა მიღება უკიდურესად გართულებულია.

1904 წ., 4 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაზიანებულია, 2 ფ.

12. ქადაგება დვოისმშობლის კვართის დღესასწაულზე.
ეხება ამ დღესასწაულის ისტორიას.

1904 წ., 1 ოქტომბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 6 ფ.

13. სიტყვა ახალი წლის დღეს.

1905 წ., 1 იანვარი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 4 ფ.

14. სიტყვა წმ. სინოდის მიმართ 9 იანვარს პეტერბურგში ძმათაშორის სისხლისმღვრელი მოვლენის შესახებ.

1905 წ., 30 იანვარი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

15. სიტყვა რუსეთში ბატონიშვილის საბოლოოდ გაუქმების შესახებ.

1905 წ., 19 ოქტომბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 4 ფ.

16. ქადაგება სინაცელის შესახებ, როგორც ერთადერთი გზა, საშუალება შევიგრძნოთ დვოის სასუფეველი დედამიწაზე.

1905 წ., 27 თებერვალი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაუმთავრებელი, 2 ფ.

17. ქადაგება ყოვლადწმიდა დვთისმშობლის მიწიერი ცხოვრების შესახებ.

1905 წ., 25 მარტი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაწერებია
ჭვირნიშნიან ქადალდზე, დაზიანებულია, 4 ფ.

18. სიტყვა უსტმედვედსკოეს სასულიერო სასწავლებლის კურსდამთავრებულთა
მიმართ.

1905 წ., 31 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაწერილია
ჭვირნიშნიან ქადალდზე, დაზიანებულია, 4 ფ.

19. მისასალმებელი სიტყვა უსტმედვედსკოეს სასულიერო სასწავლებლის
სტუდენტთა მიმართ ახალი სასწავლო წლის დაწყებასთან დაკავშირებით.

1905 წ., 27 აგვისტო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

20. ქადაგება წმ. ალექსანდრე ნეველის ხელნახატის დღეს.

1905 წ., 30 აგვისტო, რუსულ ენაზე, ალექსანდრე ნეველის
სახელობის ტაძარი, ავტოგრაფი, 2 ფ.

21. სიტყვა უსტმედვედსკოეს სასულიერო სასწავლებლის აღსაზრდელების
მიმართ დვთისმშობლის კვართის დღესასწაულზე.

1905 წ., 1 ოქტომბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ტექსტი
ნასწორებია ზოგან ფანქრით, 6 ფ.

22. ქადაგება იმის შესახებ, რომ მმათამკვლელი ომის დღეებში უნდა
გაახსოვდეს დვთის წინაშე თითოეული ადამიანი თანასწორია და ქრისტესმიერი
სიყვარული უნდა 0გვერდების ერთმანეთის მიმართ.

1905 წ., 21 ოქტომბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაწერილია უსტმედვედსკოეს სასულიერო სასწავლებლის
ოფიციალურ ფურცელზე, 2 ფ.

23. სიტყვა 1905 წლის 17 ოქტომბრის მანიფესტის შესახებ.

1905 წ., 23 ოქტომბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
ახლავს შენიშვნები წითელი ფანქრით, 2 ფ.

24. გამოსამშვიდობებელი სიტყვა თქმული უსტმედვედსკოეს სასწავლებელში.

[1906 წ.], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ნასწორებია ფანქრით,
დაწერილია ჭვირნიშნიან ქარალდზე, 2 ფ.

25. გამოსამშვიდობებელი სამადლობელი სიტყვა უსტ-მედვედევის სასულიერო
სასწავლებლის ეკლესიაში წარმოთქმული.

[1906 წ.], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს შენიშვნები ფანქრით, 4 ფ.

26. გამოსამშვიდობებელი სიტყვა, ოქმული ნოვგოროდის ეპარქიის მრევლის მიმართ.

[1906 წ.], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ჩამატება ფანქრით, 2 ფ.

27. ქადაგება ხარების დღესასწაულზე.

1907 წ., 23 მარტი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ფანქრით, ახლავს მინაწერი: “ნიკონ ეგზარქოსის რეზოლუცია”, 6 ფ.

28. სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ცხედართან წარმოთქმული.

1907 წ., 8 სექტემბერი, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

29. ქადაგება ამაღლების დღესასწაულზე.

1908 წ., 20 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, აქვს მინაწერები ზოგად ფანქრით, დაზიანებულია, 7 ფ.

30. ქადაგება შრომის აუცილებლობის შესახებ.

1908 წ., [28 ივნისი], ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

31. საშობაო ქადაგება.

1909 წ., [25 დეკემბერი], რიაზანის მონასტერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი: “ჩემი”, დაზიანებულია, 4 ფ.

32. ქადაგება მართლმადიდებლობის ზეიმის კვირას თქმული.

ამ დღესასწაულის წარმოშობისა და ხატმებრძოლეობის ერესის ისტორია.

1910 წ., [8 მარტი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი ფანქრით: “საკუთარი”, 2 ფ.

33. ქადაგება რწმენის მნიშვნელობისათვის.

1910 წ., [15 მარტი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი: “ამნაირივე იყვნენ ისინიც, რომელნიც მას უსმენდნენ კაპერნაუმში.... ჩვენ? ამ დღეებში დავრწმუნდი....” ტექსტს თავსა და ბოლოში ფანქრით აქვს მინაწერი: “საკუთარი”, დაზიანებულია, გახეულია შუაში, 2 ფ.

34. ქადაგება ჯვართამაღლების კვირას.

ქრისტეს მცნებების თანახმად, თითოეული ჩვენგანი ვალდებულია თავდადებით ატაროს თავისი ჯვარი.

1910 წ., 21 მარტი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

35. ქადაგება დიდი მარხვის მეხუთე კვირას. მარიამ ეგვიპტელის ხსენების დღე.

1910 წ., [29 მარტი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაზიანებულია, 4 ფ.

36. ქადაგება ბზობის დღესასწაულზე.
მერყეობის შესახებ საერთოდ და განსაკუთრებით რწმენის საქმეში.

1910 წ., [11 აპრილი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაზიანებულია, 4 ფ.

37. სააღდგომო ქადაგება.

1910 წ., [18 აპრილი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

38. სტარაია-რუსას წმ. გიორგის სახელობის ტაძარში თქმული, ტაძრის 500
წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

1910 წ., 23 აპრილი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

39. ბრწყინვალე შვიდეულის კვირას.
როგორი ხასიათი ჰქონდეს ჩვენს სიხარულს ამ ბრწყინვალე დღეებში.

1910 წ., [25 აპრილი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, თეთრი და შავი
ვარიანტები. ახლავს ამბროსი ხელაის მინაწერი: „საკუთარი”, 4 ფ.

40. 2) სიტყვა სტარაია-რუსაში მცხოვრები მემთვრალეობის სენით შეპყრობილთა
მიმართ დვინის ბოროტად მოხმარებისა და წმინდა წერილის მნიშვნელობის
შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაუმთავრებელი.

ბ) ფრიდრიხ იანსონის მტკიცების ბარათი სპასო-პრეობრაჟენსკოეს მონასტერში
გაწეული სამუშაოების საფასურის თაობაზე.

1910 წ., 1 მაისი, რუსეთი, ქ. რეველი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი,
დაწერილია ფრიდრიხ იანსონის ოფიციალურ ბლანჯე, 1 ფ.

41. ქადაგება სტრაია-რუსას დვთისმშობლის ხატის დღესასწაულზე თქმული.

1910 წ., 4 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
ამბროსი ხელაის მინაწერი: „საკუთარი”, 4 ფ.

42. ქადაგება განრდვეულის კვირას თქმული.
ქრისტიანისათვის მოწყალების მნიშვნელობის შესახებ.

1910 წ., 9 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ამბროსი
ხელაის მინაწერი: „საკუთარი“.

43. ქადაგება წმიდა მამათა სხენების კვირას.
არიანობის მაგალითზე გვიჩვენებს, თუ რამდენად საშიშია რწმენის საქმეში
საკუთარი გონებით ხელმძღვანელობა დათის შემწეობის გარეშე.
- 1910 წ., 30 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
ამბოსი ხელაიას მინაწერი: “საკუთარი”, 2 ფ.
44. ქადაგება სამებობის დდესასწაულზე.
სული წმიდის შესახებ.
- 1910 წ., [7 ივნისი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
ამბოსი ხელაიას მინაწერი: “საკუთარი”, 2 ფ.
45. სიტყვა ზახაროვის ქარხანაში მომუშავე მემთვრალეთა გარდაცვალებასთან
დაკავშირებით.
- 1910 წ., 13 ივნისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.
46. ა) სტარაია-რუსას სპასო-პრეობრაჟენის მონასტრის არქიმანდრიტ ამბოსი
ხელაიას მტკიცების წერილი იმის შესახებ, რომ მან მონასტრის მეწისქვილე
იაკობ იაკოვლევისა ძის ჯავაკოვისგან მიიღო 1910 წლის მეორე ნახევრის
არქიტექტორის საფასური (50 მანეთი).
- 1919 წ., 29 ივნისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 1 ფ.
- ბ) ქადაგების ფრაგმენტი მემთვრალეობის სენიორ შეპყრობილ ადამიანთა მიმართ.
- უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.
47. ქადაგება თანამედროვე საზოგადოებაში ქადაგების მიმართ უგულისყურო
დამოკიდებულების შესახებ.
- 1910 წ., [25 ივლისი], ორი ქადაგება, ამათგან პირველი
დაუმთავრებელი, ახლავს ამბოსი ხელაიას მინაწერი: “საკუთარი”.
მეორე ქადაგება უთარიდოა, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 3 ფ.
48. ქადაგება ქრისტიანული თვალთახედვით ამქვეყნიური საზრუნავის,
მატერიალური შესაძლებლობებისა და მიწიერი სიმდიდრის შესახებ.
- 1910 წ., [1 აგვისტო], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
ამბოსი ხელაიას მინაწერი: “საკუთარი”, დაზაინებულია, 2 ფ.
49. ქადაგება ქრისტიანული მოვალეობებისათვის.
ამქვეყნიური საზრუნავი არ გვიშლის ხელს ვიყოთ ჭეშმარიტი ქრისტიანები და
დავიმსახუროთ საუკუნო ცხოვრება.
- 1910 წ., 8 აგვისტო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია
სტარაია-რუსას მონასტრის ოფიციალურ ქადალდზე, 2 ფ.

50. ქადაგება იოანე ნათლისმცემლის მოწამეობრივი აღსასრულის მიზეზთა შესახებ.

1910 წ., 22 აგვისტო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაზიანებულია, 2 ფ.

51. ქადაგება ყოვლადწმიდა დვთისმშობლის შობის დღესასწაულზე.

1910 წ., [9 სექტემბერი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

52. ქადაგება ჯვართამაღლების დღესასწაულზე.

1910 წ., 14 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
პირველი ფურცელი დაზიანებულია, 4 ფ.

53. ქადაგება 318 წლიანი განშორების შემდეგ სტარაია-რუსას ყოვლადწმიდა
დვთისმშობლის ხატის ტიხვინიდან დაბრუნების თაობაზე.

1910 წ., 18 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
ამბროსი ხელაიას მინაწერი: “ჩემი”, 2 ფ.

54. ქადაგება წმინდა ნაწილთა გამობრძანების შესახებ სტარაია-რუსას
მონასტერში.

1910 წ., 19 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
ამბროსი ხელაიას მინაწერი: “საკუთარი”, 2 ფ.

55. ქადაგება 12 მოციქულთაგან ერთ-ერთის – იოანე დვთისმეტყველის ხსენების
დღეს.

1910 წ., 26 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
ამბროსი ხელაიას მინაწერი: “ჩემი”, 2 ფ.

56. ქადაგება ეკლესიის მნიშვნელობისათვის.

1910 წ., 1 ოქტომბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
ამბროსი ხელაიას მინაწერი: “საკუთარი”.

57. ქადაგება იმის შესახებ, თუ რატომ გვიძებელდება დვთის მცნებების დაცვა.

1910 წ., 14 ნოემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
ამბროსი ხელაიას მინაწერი: “ჩემი, 1/2”, 2 ფ.

58. ქადაგება დვთისმშობლის ტაძრად მიყვანების დღესასწაულზე.
დვთისმშობლის მიწიერი ცხოვრების შესახებ.

1910 წ., 21 ნოემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაზიანებულია, 2 ფ.

59. ქადაგება ახალგაზრდებისათვის.

თხოვნით მიმართავს, თავი აარიდონ ცდუნებას და მთელი ყურადღება ლგთისკენ მიმართონ.

1910 წ., [12 დეკემბერი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ჩამატებები ფანქრით, აქვს ამბროსი ხელაიას მელნით მინაწერი: “ჩემი. არ თქმულა, რადგან ამ დღეს წირვა არ შემი[სრულებია]”...
2 ფ.

60. ქადაგება შობის დღესასწაულის წინა კვირას, რომში მოღვაწე III საუკუნის წმინდანის ბონიფაციეს, მისი რწმენის და სინანულის შესახებ.

1910 წ., დეკემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაზიანებულია, 2 ფ.

61. საშობაო ქადაგება.

1910 წ., 26 დეკემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაზიანებულია, 2 ფ.

62. მისასალმებელი სიტყვა სპასო-პრეობრაჟენსკოეს მონასტერში პირველად
მისვლისას.

[1910 წ.], რუსეთი, ნოვგოროდის ეპარქია, ქ. სტარაია-რუსა,
რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ბოლოში ამბროსი
ხელაიას მინაწერი ფანქრით: “საკუთარი”, დაზიანებულია, 2 ფ.

63. სიტყვა, წარმოთქმული ახალი წლის დამეს.

1911 წ., [1 იანვარი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

64. ქადაგება ნათლისდების დღესასწაულზე.
იოანე ნათლისმცემლის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ.

1911 წ., 6 იანვარი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
ამბროსი ხელაიას მინაწერი ფანქრით: “თქმულია 1920 წ. სოხუმში”,
დაზიანებულია, 2 ფ.

65. ქადაგება ნათლისდების დღესასწაულზე.

1911 წ., 6 იანვარი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
ამბროსი ხელაიას მინაწერი: “საკუთარი”, დაზიანებულია, 2 ფ.

66. ქადაგება სულიერი სიბრძოვისათვის.

1911 წ., 16 იანვარი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

67. ქადაგება მეზვერე ზაქეს შესახებ.
მოიხსენიებს ამ დღის წმინდანებს: ეპისკოპოს კლიმენტი არეოპაგელსა და
ნინევიის ეპისკოპოს პავლეს.

1911 წ., 23 იანვარი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს

ამბროსი ხელაიას მინაწერი: “ჩ[ემი]....”, 2 ფ.

68. ქადაგება უძღები შვილის შესახებ.

1911 წ., 5 თებერვალი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაზიანებულია, ჩასწორებულია ფანქრით, 2 ფ.

69. ქადაგება დვოის საშინელი სამსჯავროს შესახებ.

1911 წ., [13 თებერვალი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს
მინაწერი სხვა მელნით ამბროსის ხელით დაწერილი:
“საკუთარი ამბროსი”.

70. ქადაგება მეზვერისა და ფარისევლის პვირას.
ლოცვის მნიშვნელობა ცხონების საქმეში.

1911 წ., [14 თებერვალი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
ამბროსი ხელაიას მინაწერი: “საკუთარი”, სარესტავრაციო, 2 ფ.

71. ქადაგება სინანულისათვის.

1911 წ., [20 თებერვალი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
ნასწორებია ზოგან ფანქრით, ახლავს მინაწერი ფანქრით: “ჩე[მი]”,
დაზიანებულია, 2 ფ.

72. ქადაგება წარმოთქმული სინანულის დღეს.

1911 წ., [28 თებერვალი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილი
სხვა მელნით: “საკუთარი”, 2 ფ.

73. ქადაგება მართლმადიდებლობის პვირას თქმული ხატაყვანისმცემლობის
მნიშვნელობის შესახებ.

1911 წ., [28 თებერვალი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი,
დაზიანებულია, 2 ფ.

74. ქადაგება ადამიანის შინაგანი ბუნების, გონებისა და გულის სულიერად
დასწეულების შესახებ.

1911 წ., [1 მარტი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
მინაწერი ფანქრით, რომელიც არ იკითება, სარესტავრაციო, 2 ფ.

75. ქადაგება ჯვარის თაყვანისცემის პვირას.

1911 წ., [6 მარტი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
ამბროსი ხელაიას მინაწერი სხვა მელნით: “საკუთარი”,
დაზიანებულია, 2 ფ.

76. ქადაგება იმის შესახებ, რომ ღვთისმშობლის ცხოვრების მაგალითზე როგორ
უნდა ვიცხოვოთ თანახმად ღვთის სიტყვისა და ვიყოთ მისი მორჩილნი.

1911 წ., 25 მარტი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, სარესტავრაციო, 2 ფ.

77. ქადაგება ბზობის დღესასწაულზე.
რა დამდუპველი შედეგები მოჰყვება მერყეობას რწმენის საქმეში.

1911 წ., [3 აპრილი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, სარესტავრაციო, 2 ფ.

78. ქადაგება ბზობის დღესასწაულზე.
მწუხარის ლოცვაზე ფხიზლობის თაობაზე.

1911 წ., [3 აპრილი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს
ამბროსი ხელაიას მინაწერი ფანქრით: “საკ.”, 2 ფ.

79. ქადაგება გარდამოხსნის დღეს.

1911 წ., [8 აპრილი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია
ერთ ფურცელზე, სულ 2 ფ.

80. სააღდგომო ქადაგება.

1911 წ., [10 აპრილი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაუმთავრებელი
დაწერილია ერთ ფურცელზე, სულ 2 ფ.

81. ქადაგება ადდგომის დღესასწაულის მეორე დღეს ჯოჯოხეთის შემუსვრის,
ჩვენი ხსნისა და სულიერი სიხარულის შესახებ.

1911 წ., [11 აპრილი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

82. ქადაგება თომას კვირას.
ორი სახის ურწმუნოების შესახებ.

1911 წ., [17 აპრილი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
ამბროსი ხელაიას მინაწერი: “ჩემი – ამ დღეს ძალიან ცოტა
მლოცველებია ეკლესიაში, რადგან სობორის დღეობაა”, 2 ფ.

83. ქადაგება მენელსაცხებლე დედათა კვირას.

1911 წ., [24 აპრილი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი
დაზიანებულია, 2 ფ.

84. ქადაგება სტარაია-რუსას ლვითისმშობლის ხატის დღესასწაულზე.

1911 წ., 4 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
ამბროსი ხელაიას მინაწერი ფანქრით: “საკუთარი”, 2 ფ.

85. ქადაგება სამარიტელის კვირას.

1911 წ., [8 მაისი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ნასწორებია
ფანქრით, დაზიანებულია, 2 ფ.

86. ქადაგება ნიკოლოზობის დღესასწაულზე.

წმ. ნიკოლოზის ნაწილთა გადატანის შესახებ ბარში.

1911 წ., 9 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

87. ქადაგება ამაღლების დღესასწაულზე.

1911 წ., [20 მაისი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს ამბოხის
ხელაიას მინაწერი: “ჩ’[ემი]”, დაზიანებულია, 2 ფ.

88. ქადაგება სულთმოფენობის დღესასწაულზე.

1911 წ., 29 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

89. ქადაგება I და II საეკლესიო კრებების მონაწილე წმიდა მამების ხსენების
დღეს.

1911 წ., [29 მაისი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

90. ქადაგება დვორაებრივი ჭეშმარიტების გადმოცემის შესახებ წმიდა წერილის
საშუალებით.

1911 წ., 5 ივნისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

91. ქადაგება ნოვგოროდელი წმინდანის ღირსი მამა ვარლამ ხუბინელის
ხსენების დღეს.

1911 წ., 10 ივნისი, რუსეთი, კოსინის მონასტერი,
რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

92. ქადაგება იმ ნიშანთა შესახებ, რომლითაც შეიცნობა ბიბლიის დვთიური
წარმოშობა, როგორც დვთის სიტყვის ჭეშმარიტება.

1911 წ., 19 ივნისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

93. ქადაგება რა საშუალებებით უნდა გამოვხატოთ ჩვენი პატივისცემა
წმინდანების მიმართ და ამ შემთხვევაში წმ. მიქაელ კლონელის მისამართით.

1911 წ., 23 ივნისი, რუსეთი, კლონსკის მონასტერი, რუსულ ენაზე,
ავტოგრაფი, 2 ფ.

94. ქადაგება სინანულისთვის.

1911 წ., 26 ივნისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

95. ქადაგება ყაზანის ყოვლადწმინდა დვთისმშობლის ხატის დღესასწაულზე.

1911 წ., 8 ივლისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

96. ქადაგება წმიდა წერილის ჭეშმარიტების შესახებ.
ქრისტიანობას ადარებს მაჰმადიანობასთან.

1911 წ., 24 ივლისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

97. სიტყვა პროტოიერარქ იოანე სმელკოვის წესის აგების დღეს თქმული.

ბოლო გვერდზე არის არქიმანდრიტ ამბროსის მიმართვა პერეკონსკის მონასტრის იეროდიაკონ ევგენიას, საიდანაც ირკვევა, რომ ნოვგოროდის სასულიერო კონსისიტორის 1911 წლის 20 მაისის № 7119 ბრძანებით, ამბროსი ხელაია დაინიშნა მონასტრის ბლადოჩინად.

1911 წ., 25 ივლისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია სტარაიარუსას მონასტრის ოფიციალურ ბლანკზე, 2 ფ.

98. ქადაგება სიტყვა ქრისტიანობის მაცხოვნებელი ძალის შესახებ სახელმწიფოებრივ, ოჯახურ და პირად ცხოვრებაში.

1911 წ., 7 აგვისტო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

99. ქადაგება წმიდა წერილის წაკითხვის აუცილებლობისათვის.

1911 წ., 14 აგვისტო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

100. ქადაგება მარიამობის დღესასწაულზე.

1911 წ., 15 აგვისტო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

101. ქადაგება მსოფლიო საეკლესიო კრებების მნიშვნელობის შესახებ. მოიხსენიების იმ დღის წმინდანებს მოსე მურსა და წმ. შუმანიკს.

1911 წ., 28 აგვისტო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

102. ქადაგება ალექსანდრე ნეველის ხსენების დღეს.

1911 წ., 30 აგვისტო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

103. ქადაგება მართლმადიდებლობის სიმბოლოს შესახებ.

ქადაგებს XVIII საუკუნის წმინდანზე, ბელგოროდის ეპისკოპოს იოსებზე.

1911 წ., 4 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

104. ქადაგება დვორაებრივი ბუნების შეცნობის გზების შესახებ.

1911 წ., 8 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

105. ქადაგება ჯვართამაღლების დღესასწაულზე.

უფლის მართლმსაჯულებისა და წყალობის შესახებ.

1911 წ., 14 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

106. ქადაგება ორი დიდი დღესასწაულის შესახებ: 1. ტიხვინიდან სტარაია-რუსას ღვთისმშობლის ხატის დაბრუნების 31 წლისთავი; 2. ამ მონასტერში მცხოვრებ ბერ-მონაზონთა წმინდა ნაწილთა ხსენების დღე.

1911 წ., 18 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

107. ქადაგება ზეციური მფარველი ანგელოზების შესახებ.

1911 წ., 1 ოქტომბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

108. ქადაგება დგთის მიერ შექმნილი ხილული და უხილავი (ანგელოზებრივი) სამყაროსა და იმ ადამიანთა შესახებ, რომელნიც ამას უარყოფენ.

1911 წ., 2 ოქტომბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

109. ქადაგება დგთის მიერ სამყაროსა და ადამიანის შექმნის შესახებ. უპირისპირდება და აკრიტიკებს მატერიალისტებსა და დარვინისტებს.

1911 წ., 16 ოქტომბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

110. ქადაგება სულისა და ხორცის არსებობის შესახებ ადამიანის ბუნებაში. უპირისპირდება მარქსისტებს.

1911 წ., 23 ოქტომბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

111. ქადაგება ადამიანის არსებობის მიზნისა და დანიშნულების შესახებ.

1911 წ., 30 ოქტომბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

112. საშობაო ქადაგება.

1911 წ., [25 დეკემბერი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

113. საშობაო ქადაგება.

1911 წ., 25 დეკემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, თარიღი მიწერილია ფანქრით, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქარალდზე, 2 ფ.

114. ქადაგება იროდი მეფის მაგალითზე სადამდე შეიძლება დაეცეს ადამიანი მთვარობისმოყვარეობისა და ურწმუნობის ცოდვის გამო.

1911 წ., 26 დეკემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, თარიღი დაწერილია ფანქრით, ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

115. ქადაგება სულიერი სიბრმავისათვის.

1911 წ., რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს შენიშვნები ნაწილი ფანქრით, აქვეა მინაწერი ამბროსი ხელაიას ხელით, ფანქრით ნაწერი: “საკუთარი”, 2 ფ.

116. ქადაგება ზიარების მნიშვნელობის შესახებ.

1911 წ., რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს ამბროსი ხელაიას
მინაწერი ფანქრით: “საკუთარი”, დაზიანებულია, 2 ფ.

117. ქადაგება ახალი წლის დღესასწაულზე თქმული.

1912 წ., 1 იანვარი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაწერილია ჭვირნიშნიან ქალალდზე, 2 ფ.

118. ქადაგება ნათლისდების კვირას თქმული.

მრევლს უქადაგებს ხშირად იკითხონ წმიდა წერილი და საკუთარი სინდისის
ხმას მოუსმინონ.

1912 წ., 8 იანვარი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაუმთავრებელი,
დაწერილია ჭვირნიშნიან ქალალდზე, 2 ფ.

119. ქადაგება XII საუკუნის წმინდანის, ნოვგოროდის არქიეპისკოპოსის
მარტინის ხსენების დღეს.

1912 წ., 11 ოქტომბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაწერილია ჭვირნიშნიან ქალალდზე, 2 ფ.

120. ქადაგება იმის შესახებ, რომ ჭეშმარიტ რწმენას თან უნდა ერთვოდეს
სასოება და მოლოდინი მხსნელის მოსვლისა და ნეტარება მომავალი
ცხოვრებისა.

პირი: გურიის ეპისკოპოსი.

1912 წ., 4 მარტი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაუმთავრებელი,
დაწერილია ჭვირნიშნიან ქალალდზე, 2 ფ.

121. ქადაგება ბზობის დღესასწაულზე.

1912 წ., [18 მარტი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაწერილია ჭვირნიშნიან ქარალდზე, ახლავს ამბროსი ხელაიას
მინაწერი ფანქრით, 2 ფ.

122. ქადაგება გარდამოხსნის დღეს.

მხსნელის გარდაცვალება არის საზღაური ჩვენი გადარჩენისა და აღდგომისა.

1912 წ., [23 მარტი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია
ჭვირნიშნიან ქალალდზე, დაზიანებულია, 2 ფ.

123. სააღდგომო ქადაგება.

ორი უდიდესი დღესასწაულის – აღდგომისა და ხარების დამთხვევის შესახებ,
რომელიც ას წელიწადში მხოლოდ ორჯერ ხდება.

1912 წ., [25 მარტი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს შენიშვნა
ფანქრით, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქალალდზე, 2 ფ.

124. ქადაგება ბრწყინვალე შვიდეულის კვირაში თქმული, თუ როგორი ხასიათი
უნდა ჰქონდეს ჩვენს სიხარულს ამ სადღესასწაულო დღეებში.

1912 წ., [25-31 მარტი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი,
დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, სარესტავრაციო, 2 ფ.

125. ქადაგება თომას კვირაში თქმული.
ლოცვის არსისა და მნიშვნელობის შესახებ.

1912 წ., [1 აპრილი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია
ჭვირნიშნიან ქადალდზე, სარესტავრაციო, 2 ფ.

126. ქადაგება მენელსაცხებლე დედათა ხსენების დღეს.

1912 წ., 8 აპრილი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია
ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

127. ქადაგება განრდვეულის კვირას.
მოწყალების თავმდაბლობით გაცემის შესახებ.

1912 წ., 15 აპრილი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია
ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

128. ქადაგება სტარაია-რუსას ყოვლადწმიდა დვოთისმშობლის სასწაულმოქმედი
ხატის დღესასწაულზე.
მორჩილების შესახებ.

პირი: ინოკენტი.

1912 წ., 4 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ბოლოში აქვს
ამბროსი ხელაიას მინაწერი ფანქრით: „არ თქმულა, რადგან
ინოკენტიმ თქვა“. დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე,
დაზიანებულია, 2 ფ.

129. ქადაგება ამაღლების დღესასწაულზე.

1912 წ., [4 მაისი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია
ჭვირნიშნიან ქადალდზე, ახლავს ჩასწორებები ზოგან ფანქრით,
დაზიანებულია, 2 ფ.

130. ქადაგება უფლის სიტყვის ძალის შესახებ.

1912 წ., [11 მაისი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია
ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

131. ქადაგება იესო ქრისტეს მიერ კაპერნაუმში ასისთავის ოჯახის წევრის
განკურნების შესახებ.

წმინდა წერილის მიხედვით როგორი დამოკიდებულება უნდა ჰქონდეს უფროსს
ქვეშევრდომისადმი.

1912 წ., [10 ივნისი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია
ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

132. ნოგოროდელი მემთვრალების მიმართ.

1912 წ., 10 ივნისი, ნოვემბრი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქაღალდზე, დაზიანებულია, 2 ფ.

133. ქადაგება იმის შესახებ, რომ დვთისადმი მადლობის შეწირვა ყოველთვის უნდა გვახსოვდეს.

1912 წ., 17 ივნისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქაღალდზე, 2 ფ.

134. ქადაგება იმის შესახებ, თუ რა პირობებში შეიძლება გახდეს ჩვენი რწმენა ჭეშმარიტი.

1912 წ., 23 ივნისი, კლონის მონასტერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქაღალდზე, 2 ფ.

135. ქადაგება ლოცვისა და მარხვის აუცილებლობის შესახებ, როგორც საბრძოლო საშუალება ეშმაკისეულ მზაკვრობის წინააღმდეგ.

1912 წ., 22 ივლისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქაღალდზე, 2 ფ.

136. ქადაგება დვთის მცნებათა შესრულების აუცილებლობის შესახებ, რათა მოვიპოვოთ საუკუნო ცხოვრება.

1912 წ., [5 აგვისტო], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქაღალდზე, 2 ფ.

137. ქადაგება ყოვლადწმიდა დვთისმშობლის შობის დღესასწაულზე.

1912 წ., 8 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქაღალდზე, 2 ფ.

138. ქადაგება დედის ლოცვის მნიშვნელობისათვის.

1912 წ., [9 სექტემბერი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქაღალდზე, დაზიანებულია, 2 ფ.

139. ქადაგება სტარაია-რუსას ყოვლადწმიდა დვთისმშობლის ხატის დღესასწაულზე.
იმის შესახებ, თუ რატომ გახდა სწორედ დვთისმშობელი უფლის რჩეული.

1912 წ., 18 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქაღალდზე, დაუმთავრებალი, 2 ფ.

140. ქადაგება დვთის მიერ წყალობის მოღების შესახებ ჩვენი აღდგენისა და ხსნისათვის.

1912 წ., [30 სეტემბერი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქაღალდზე, 2 ფ.

141. ქადაგება კვართის დღესასწაულზე.
ტაძარში ლოცვის მნიშვნელობის შესახებ.

1912 წ., 1 ოქტომბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
მინაწერი ფანქრით რუსულად: „сказано в воск. после Покрова“, 2 ფ.

142. ქადაგება სარწმუნოებაში ეჭვების შეტანის შესახებ, რომელიც ხშირად
გვახსენებს თავს.

1912 წ., [14 ოქტომბერი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია
ჭვირნიშნიან ქადალდზე, დაზიანებულია, 2 ფ.

143. ქადაგება იმის შესახებ, თუ რატომ უშვებს დმერთი ბოროტებას
დედამიწაზე.

1912 წ., [21 ოქტომბერი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია
ჭვირნიშნიან ქადალდზე, სარესტავრაციო, თარიღს ფანქრით
მინაწერიც ახლავს: „1915 წ.“

144. ქადაგება სულიერი და ხორციელი სიკვდილის შესახებ.

1912 წ., [28 ოქტომბერი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია
ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

145. ქადაგება მოყვასის თანაგრძნობისათვის (ლუკას სახარების 10. 25-37
განმარტება).

1912 წ., [4 ნოემბერი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაწერილია
ჭვირნიშნიან ქადალდზე, დაზიანებულია, 2 ფ.

146. ქადაგება ყოველთა წმიდათა ხსენების დღეს.

1912 წ., რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, მე-2 ფურცელი დაზიანებულია,
ახლავს შავი ვარიანტი დაწერილი სტარარუსის მონასტრის
ბლანკზე, აქვს ამბროსი ხელაიას მინაწერი ფანქრით: “საკუთარი”.
სულ 4 ფ.

147. ქადაგება იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა გამოვხატოთ ჩვენი პატივისცემა
წმინდანთა მიმართ.

1912 წ., რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია
ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

148. ქადაგება დიდი მარხვის მეორე კვირას თქმული ადამიანის გონის, გულისა
და სულიერი ავადმყოფობის შესახებ.

1913 წ., [9 მარტი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს მინაწერი
ფანქრით: “ეს იმ დამ....”, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე,
დაზიანებულია, 2 ფ.

149. ქადაგება დიდი მარხვის მეოთხე კვირას თქმული ადამიანის გარეგანი და შინაგანი ბუნების ურთიერთმიმართების შესახებ.

1913 წ., [23 მარტი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

150. ქადაგება გარდამოსსნის დღეს თქმული.

1913 წ., [12 აპრილი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, თავში აქვს ამბროსი ხელაიას მინაწერი: „Пред плащани 1913г”, 1 ფ.

151. ქრისტე ადდგა!

ქადაგება ადამიანის სულისა და ბუნების განახლების საიდუმლოს შესახებ.

1913 წ., 4 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, ახლავს შენიშვნები ფანქრით, 2 ფ. დაზიანებულია, ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი: „ჩემი”, 2 ფ.

152. ქადაგება ბრძის კვირას თქმული.

სულიერი სიბრმავისგან გათავისუფლების შესახებ.

1913 წ., [12 მაისი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, ბოლო გვერდზე ფანქრით ახლავს ამბროსი ხელაიას ხელით დაწერილი ქადაგების ფრაგმენტი, 2 ფ.

153. ქადაგება დვოისმოსაობის შესახებ.

1913 წ., 16 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი ფანქრით: „ჩემი”, დაზიანებულია, 2 ფ.

154. ქადაგება ამაღლების დღესასწაულზე.

1913 წ., [23 მაისი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

155. ქადაგება სულთმოვენობის დღესასწაულზე.

1913 წ., [26 მაისი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

156. კოსინის მონასტრის წევრთა მონაზვნად აღკვეცის დღეს.

1913 წ., 28 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

157. ქადაგება წმ. ვარლაამ ხუტინელის ხსენების დღეს.

1913 წ., 14 ივნისი, რუსეთი, კოსინის მონასტერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე,

დაზიანებულია, 2 ფ.

158. ქადაგება იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა დავუბრუნოთ რწმენა თანამედროვე საზოგადოებასა და მომავალ თაობას.

1913 წ., [4 აგვისტო], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი,
დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, დაზიანებულია, 2 ფ.

159. ქადაგება ყოვლადწმინდა ღვთისმშობელის მიძინების დღესასწაულზე.

1913 წ., 15 აგვისტო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი,
დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, სარესტავრაციო, 2 ფ.

160. ქადაგება სტარაია-რუსას ყოვლადწმინდა ღვთისმშობელის სასწაულთმოქმედი ხატის ტიხვინიდან დაბრუნების 25 წლისთავის აღსანიშნავად.

1913 წ., 18 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ორი ქადაგება მცირე ვარიანტული სხვაობებით, ერთ-ერთს ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი ფანქრით: “ჩემი”, სულ 4 ფ.

161. ქადაგება ღვთისმშობლის ტაძრად მიყვანების დღესასწაულზე.
ღვთისათვის მიცემული აღთქმის შესრულების აუცილებლობისა და ბავშვების ქრისტიანულად აღზრდის შესახებ.

1913 წ., 21 ნოემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

162. საშობაო ქადაგება.

ახალშობილი ქრისტეს თაყვანისსაცემად ქრისტიანებს ძღვნად მოაქვთ გული და წმინდა სიყვარული.

1913 წ., 25 დეკემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ჭვირნიშნიან ქადალდზე, დაზიანებულია, 2 ფ.

163. ქადაგება წმინდანთა მიმართ პატივისცემის შესახებ.

1913 წ., რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

164. ქადაგება მეზვერესა და ფარისეველზე.
თავმდაბლობისა და სინანულის შესახებ.

1914 წ., [10 თებერვალი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, დაზიანებულია, 2 ფ.

165. ქადაგება მარხვის აუცილებლობის შესახებ.

1914 წ., 10 თებერვალი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს ამბროსის
მინაწერი ფანქრით: “უკანასკნელად წარმოითქვა 1914წ. 16
თებერვალს, ჩემი”, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

166. ქადაგება განლრვეულის კვირას.
მოთმინების შესახებ.

1914 წ., [16 მარტი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი დაუმთავრებელი,
დაზიანებულია, 2 ფ.

167. ქადაგება დგთის მიმართ მტკიცე სახოების წყალობით ამქვეყნიური
სიძნელეების დაძლევისათვის.

1914 წ., [8 ივნისი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაუმთავრებელი, 2 ფ.

168. რუსეთის მიერ გერმანიასთან საომარი მოქმედების დაწყების მანიფესტის
თაობაზე.

1914 წ., 23 ივნისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

169. ქალაქ პორკში მონასტრის კურთხევის შესახებ.

ტოპონიმი: პორკი.

1914 წ., 15 ივლისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

170. ვილმასტანსკის პოლკის რაზმის მიმართ.

1914 წ., 25 ივლისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

171. ქადაგება ფერისცვალების დღესასწაულზე.

1914 წ., [6 აგვისტო], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაუმთავრებელი, 1 ფ.

172. ქადაგება დგთის წყალობისა და დალოცვისათვის.

1914 წ., [10 აგვისტო], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს
მინაწერი ფანქრით: “ამაშია ფერმერზე”, 2 ფ.

173. ქადაგება ჯვართაყვანისცემის კვირას წარმოთქმული.

1914 წ., 14 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი,
დაუმთავრებელი, დაწერილია 1 ფურცელზე, სულ 2 ფ.

174. ქადაგება ჯვართამაღლების კვირას თქმული.
მიმდინარე ომი აუცილებელია ადამიანთა კეთილდღეობისათვის, სულიერი
უძლურებების დასაძლევად.

1914 წ., [14 სექტემბერი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაუმთავრებელი, სარესტავრაციო, 2 ფ.

175. ქადაგება ყოვლადწმინდა დგთისმშობლის მფარველობისა და მოწყალების
შესახებ.

1914 წ., 18 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი,
დაზაინებულია, 2 ფ.

176. სპასო-პრეობრაჟენსკის მონასტერში ლაზარეთის გახსნის შესახებ.

1914 წ., 13 ოქტომბერი, რუსეთი, ნოვგოროდის ეპარქია, ქ. სტარაია-
რუსა, ავტოგრაფი, დაწერილია სპასო-პრეობრაჟენსკის მონასტრის
ოფიციალურ ბლანკზე, 2 ფ.

177. ქადაგება წმინდა ნაწილთა გამობრძანების დღეს.

1914 წ., რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, სარესტავრაციო, 2 ფ.

178. მისასალმებელი სიტყვა მაღალყოვლადუსამდვდელოესი მდვდელმთავრის
სტუმრობისას ნოვგოროდის ტაძარში.

[1914 წ.], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაზიანებულია, 2 ფ.

179. ჭეშმარიტი ბედნიერების შესახებ, თქმული ახალი წლის დღეს.

1915 წ., 1 იანვარი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს
ამბროსი ხელაიას მინაწერი: “ჩემი”, დაუმთავრებელია, 4 ფ.

180. სიტყვა პერემიშლას აღებასთან დაკავშირებით.

1915 წ., 15 მარტი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაზიანებულია, 2 ფ.

181. ქადაგება ყაზანის ყოვლადწმინდა დგომისმშობლის ხატის დღესასწაულზე
თქმული.

1915 წ., 8 ივლისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

182. ქადაგება სადაც მოცემულია სახარებისეული იგავის განმარტება
ხელმწიფის შვილის ქორწილზე. ჩამოწერილია თეზისებად.

1915 წ., 15 აგვისტო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

183. სიტყვა I მსოფლიო ომის დროს დევნილ ბავშვებისათვის საერთო
საცხოვრებლის გახსნის დღეს თქმული.

1915 წ., 8 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

184. ქადაგება ჯვართამაღლების დღესასწაულზე თქმული.

1915 წ., 14 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაუმთავრებელი,
ჩამოწერილია თეზისებად, დაზიანებული. ახლავს ამბრისი ხელაიას
მინაწერი: “ამას გვიკითხავს ჩვენ ჩვენი სარწმუნოება, ამისათვის
აღიმართა ჯვარი.” 1 ფ.

185. სიტყვა არქიეპისკოპოს არსენის მონასტერში სტუმრობისას.

1915 წ., 20 ნოემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

186. ქადაგება ქრისტესშობის დღესასწაულის წინა კვირას თქმული.
ძველი ადოქტორის წინასწარმეტყველთა მაგალითზე უფრო მეტად გამოვიჩინოთ
სარწმუნოება ჩვენი მხენელის მიმართ.

1915 წ., 20 დეკემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი,
ახლავს შავი ვარიანტი, 4 ფ.*

187. ქადაგება ნინოობის დღესასწაულზე.
მრავალჭირნახული საქართველოს ეკლესიის შესახებ.

1917 წ., 14 ივნისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაუმთავრებელი,
სარქისტავრაციო, 2 ფ.

188. სიტყვა თავისუფლების გამოცხადების თაობაზე, თქმული რევოლუციისათვის
დაღუპულ მებრძოლთა მოსახსენიებელ პანაშვიდზე.

1917 წ., 17 მარტი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, სარქისტავრაციო,
აქვს მინაწერები ცისფერი მელნით და ფანქრით, 2 ფ.

189. ქადაგება წარმოთქმული დიდი მარხვის პირველ შაბათს.

1918 წ., [8 მარტი], ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ამბროსი ხელაიას
მინაწერი ფანქრით: „აქ ის, რაც 48 გვერდზეა“, ბოლონაკლული,
დაზიანებულია, 1 ფ.

190. სიტყვა წარმოთქმული თედო სახოკიას მეუღლის ცხედართან.

1918 წ., 22 მარტი, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

191. ქადაგება ამაღლების დღესასწაულზე.
ქადაგებაში განმარტავს, თუ რა ცვლილებები მოიტანა ქრისტიანობაში
„ქვეყნიერობის“ ცხოვრებაში და რატომ არის 26 მაისი დიდი დღესასწაული
ქართველთათვის.

1918 წ., [31 მაისი], ავტოგრაფი, 4 ფ.

192. ქადაგება სულთმოფენობის დღესასწაულზე.
გამოთქვამს სურვილს, რომ საქართველოს განთავისუფლების დღე აღინიშნოს
როგორც სარწმუნოებრივ-ნაციონალური დღესასწაული.

1918 წ., [11 ივნისი], აგვისტო, 4 ფ.

193. სიტყვა, წარმოთქმული კათოლიკოს-პატრიარქ კირიონ II-ის ცხედართან.

* ამბროსი ხელაიას წერილი მამა ონტონის მიმართ.

გულნატევნი წერს იმ ადამიანთა შესახებ, რომელიც იმ დრომდე არიან პატრიოტები, სანამ
მატერიალურად უზრუნველყოფილად გრძნობენ თავს. 1915 წ., 6 აპრილი, ავტოგრაფი, დაუმთავრებელი,
გახეული, 1 ფ.

პირი: მღვდელმთავრები – გაბრიელ და ალექსანდრე.
1918 წ., [26 ივნისი], ავტოგრაფი, შავი, ფანქრით ნაწერი, 2 ფ.

194. სიტყვა სოხუმის ქართული საზოგადოების მიმართ.
ახლად ადგენილი დამოუკიდებელი ქართული ეკლესის აღმშენებლობის
საქმეში საზოგადოებას აქტიური მოქმედებისკენ მოუწოდებს.

1918 წ., 1 სექტემბერი, სოხუმი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
ახლავს მინაწერი ფანქრით, დაზიანებულია, 4 ფ.
დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, წმინდა ამბროსი (ხელაია) და აფხაზეთი,
2006 ობ., გვ. 203-209.

195. სიტყვა მაღალყოვლადუსამღვდელოესი მწყემსმთავრის [ლეონიდეს]
მოღვაწეობის 30 წლის აღსანიშნავად.

1918 წ., 5 სექტემბერი, თბილისი, სიონის ტაძარი, ავტოგრაფი, შავი,
ახლავს მინაწერი: “1918 წ. სიონში”. დაზიანებულია, 2 ფ.

196. სიტყვა ქუთათელ მიტროპოლიტ ანგონის (ერისკაცობაში – ალექსი ლუკას
ძე გიორგაძე) გარდაცვალების შესახებ.

პირი: მიტროპოლიტი დორითეოზი, გაბრიელი.
1918 წ., 6 სექტემბერი, ქუთაისი, ავტოგრაფი, 2 ფ.

197. „კვირიაკე 24-ე”.
დიდი მწუხარების ჟამს შვების მიცემის შესახებ.

1918 წ., 25 ნოემბერი, ავტოგრაფი, შავი, დაზიანებულია, 2 ფ.

198. ქადაგება წარმოთქმული სულთმოფენობიდან „25-ე კვირიაკეს”.
ამბროსი ხელაია დვოთისა და მამულის წინაშე ადამიანის მოვალეობასა და
სომებ-ქართველთა ომზე საუბრობს.

1918., [3 დეკემბერი], თბილისი, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ამბროსი
ხელაიას მინაწერი: „არ თქმულა”, 2 ფ.

199. სიტყვა მოყვასის სიყვარულის შესახებ.

1918 წ., [3 დეკემბერი], ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

200. სიტყვა თქმული I მსოფლიო ომში დაღუპულ ჯარისკაცთა ხსოვნისადმი
მიძღვნილი ძეგლის გახსნის დღეს.

[1918 წ.], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაწერილია
ჯვირიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

201. სიტყვა კათოლიკოს-პატრიარქის კირიონ II-ის დაღუპვიდან ნახევარ
წლისთავზე.

1919 წ., [26 იანვარი], ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

202. ქადაგება წარმოთქმული მირქმის დღესასწაულზე.
ამბროსი ხელაია შეწუხებულია სკოლებში საღვთო სჯულის სწავლების
აკრძალვის გამო.

1919 წ., 2 თებერვალი, ფოთი, ავტოგრაფი, შავი, დაზიანებულია, 2 ფ.

203. ქადაგება უძლებ შვილზე.

1919 წ., [3 თებერვალი], ავტოგრაფი, შავი, დაზიანებულია, 2 ფ.

204. სიტყვა თქმული დეკანოზ ალექსანდრე სიმონიშვილის დაკრძალვის დღეს.

1919 წ., 9 თებერვალი, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

205. დიდი მარხვის მომზადებისათვის.

1919 წ., [10 თებერვალი], ავტოგრაფი, 1 ფ.

206. სიტყვა ლეონიდეს კათოლიკოს-პატრიარქად არჩევის დღეს.

1919 წ., 11 თებერვალი, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

207. ქადაგება დიდი მარხვის პირველ თოხშაბათს თქმული.
საღმრთო წერილის მნიშვნელობისათვის.

1919 წ., [20 თებერვალი], ავტოგრაფი, 2 ფ.

208. ქადაგება სასწაულის მნიშვნელობისათვის.

[1919 წ., 21 თებერვალი], ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

209. სიტყვა ლეონიდეს კათოლიკოს-პატრიარქად კურთხევის დღეს.
მღვდელმთავარი ამბროსი საკუთარ სამწყსოსთან (ოდიშ-სამეგრელო, გურია და
აფხაზეთ-სამურზაყანო) ერთად ლეონიდეს კათოლიკოს-პატრიარქად კურთხევას
ულოცავს.

1919 წ., 23 თებერვალი, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

210. ქადაგება მართლმადიდებლობის ზეიმის დღესასწაულზე თქმული.

1919 წ., [24 თებერვალი], ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ამბროსი ხელაიას
შენიშვნები, ერთგან ფანქრით, დაზიანებულია, 2 ფ.

211. ქადაგება ყოველი ადამიანის ჯვარის შესახებ.

1919 წ., [8 მარტი], ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

212. სიტყვა ქალბატონ ლოლუას დასაფლავებაზე.
სიტყვაში ამბროსი ხელაია აღნიშნავს, რომ ჭყონდიდის ეპარქიაში, დიდი ხნის
შემდეგ, ეს არის პირველი შემთხვევა მიცვალებულის ტაძარში დასვენებისა.

1919 წ., 12 მარტი, ავტოგრაფი, 2 ფ.

213. ქადაგება ახალი ადთქმის ერთ-ერთი იგავის სნეულის განკურნების განმარტებისა და საქართველოში შავი სახადის არსებობის შესახებ.

1919 წ., [17 მარტი], თბილისი, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი: “არ თქმულა”, 2 ფ.

214. ქადაგება თავმოყვარეობის შესახებ.

საქართველოს მთავრობის წრეებში გამეფებული დაუნდობლობა-ამპარტავნობისა და ზეობრივი კულტურის დაცემის ბრალია.

1919 წ., [24 მარტი], ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

215. ქადაგება ხარების დღესასწაულზე.

საჭიროა, რომ როგორც ერმა არ დავივიწყოთ, არ უარვყოთ საუკეთესო საუნჯე სულისა: ჭეშმარიტება, სამართლიანობა, სიკეთე.

1919 წ., [26 მარტი], ავტოგრაფი, 2 ფ.

216. ქადაგება ბაიობის (ბზობის) დღესასწაულზე.

1919 წ., [31 მარტი], ავტოგრაფი, შავი, დაზიანებულია, 2 ფ.

217. ქადაგება წარმოთქმული დიდ ხუთშაბათს, ფეხობანვის დღესასწაულზე.

1919 წ., [4 აპრილი], ავტოგრაფი, შავი, დაზიანებულია, 2 ფ.

218. ქადაგება წარმოთქმული ბრწყინვალე შვიდეულის ორშაბათს.

ზომიერებისათვის ნაყროვანებასა და მემთვრალეობაში.

1919 წ., [8 აპრილი], ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

219. ქადაგება აღდგომის დღესასწაულის სიხარულის შესახებ.

1919 წ., [9 აპრილი], ავტოგრაფი, შავი, დაზიანებულია, 2 ფ.

220. ქადაგება სამარიტელის კვირას სათქმელი.

1919 წ., [5 მაისი], ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი ფანქრით: “არ თქმულა”, 2 ფ.

221. ქადაგება ამაღლების დღესასწაულზე.

1919 წ., [17 მაისი], ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

222. ქადაგება სარწმუნოების მნიშვნელობისთვის.

1919 წ., [5 ოქტომბერი], სოხუმი, ავტოგრაფი, ოფიციალურ ბლანკზე, დაზიანებულია, 2 ფ.

დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, წმინდა ამბროსი (ხელაია) და
აფხაზეთი, 2006 თბ., გვ. 255-258.

223 სიტყვა კათოლიკოს-პატრიარქის ლეონიდეს სოხუმში ჩასვლასთან
დაკავშირებით წარმოთქმული.

1919 წ., 10 ოქტომბერი, სოხუმი, ავტოგრაფი, შავი, თარიღი
დაწერილია ფანჯრით, 2 ფ.

224. სიტყვა თქმული უცნობი მონაზვნის თეკლათის მონასტრის იღუმენიად
კურთხევის დღეს.

1919 წ., 17 ოქტომბერი, ავტოგრაფი, შავი, დაწერილია ჭყონდიდის
ეპარქიის ოფიციალურ ბლანკზე, 2 ფ.

225. ქადაგება ურწმუნეობის დაძლევისათვის.

1919 წ., [9 ნოემბერი], ავტოგრაფი, შავი, დაზიანებულია, 2 ფ.
დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, წმინდა ამბროსი (ხელაია) და აფხაზეთი,
2006 თბ., გვ. 276-279.

226. სიტყვა თქმული საქართველოს სახალხო გვარდიის არსებობის ორი
წლისთავზე.

პირი: მიტროპოლიტი დომენტი.

1919 წ., 12 დეკემბერი, ავტოგრაფი, ახლავს წარწერა რუსულ ენაზე,
შავი მელნით: „როსტომს პყავდა შვილები”.... დაზიანებულია, 2 ფ.
დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, „წმინდა ამბროსი (ხელაია) და
აფხაზეთი“, 2006., გვ. 283-287.

227. სიტყვა ქართველთა და აფხაზთა ურთიერთობისათვის.

1919 წ., ოჩამჩირე, ავტოგრაფი, 2 ფ.
დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, წმინდა ამბროსი (ხელაია) და აფხაზეთი,
2006 თბ., გვ. 269-272.

228. ქადაგება წმიდა გიორგის ქულტის შესახებ წარმოთქმული სუჯუნის წმ.
გიორგის ხატის დღესასწაულზე.

1919 წ., ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

229. ქადაგება ზიარების მნიშვნელობისათვის.

1919 წ., ავტოგრაფი, შავი, დაზიანებულია, 1 ფ.

230. სიტყვა გიორგი შერვაშიძის ხსოვნისადმი.

სიტყვაში ამბროსი ხელაია ქართულ-აფხაზურ ურთიერთობას ეხება.

პირი: გაბრიელ ეპისკოპოსი (ქიქოძე), ეპ. კირიონი (საძაგლიშვილი).
[1919 წ.], ავტოგრაფი, შავი, მოხეული აქვს კუთხეები, 4 ფ.

დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, „წმინდა ამბროსი (ხელაია) და აფხაზეთი“, 2006., გვ. 209-216.

231. „მადლი უფლისა ჩუენისა იქსო ქრისტესი თქუენ ყოველთა თანა“. ქადაგებაში ეხება საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის საკითხს.

[1919-1920 წწ.], 12 მარტი, ოჩამჩირე, ავტოგრაფი, ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი: “არ თქმულა”, დაზიანებულია, 2 ფ.

232. სიტყვა დიმიტრი სალოხინის წესის აგების წინ.

ტოპონიმი: სოხუმი.

1920 წ., 13 თებერვალი, სოხუმი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, მიწერილია ფანჯრით, 2 ფ.

233. თავისუფლების შესახებ.

1920 წ., 28 თებერვალი, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭყონდიდის ეპარქიის ოფიციალურ ბლანკზე, 2 ფ.

დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, „წმინდა ამბროსი (ხელაია) და აფხაზეთი, 2006 თბ., გვ. 297-300.

234. სიტყვა თქმული ალ. გრიგოლიას შვილის ვახტანგის ცხედართან.

1920 წ., 31 მარტი, ავტოგრაფი, დაუსრულებელი, ახლავს შენიშვნა: („იხ. დეკ. სიმონოვის ცხედარზე თქმული“), 2 ფ.
დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, „წმინდა ამბროსი (ხელაია) და აფხაზეთი“, 2006 თბ., გვ. 301-304.

235. სიტყვა წარმოთქმული საქართველოს დამოუკიდებლობის დღეს.

1920 წ., 26 მაისი, ავტოგრაფი, დაზიანებულია 1-ლი ფურცელი, 2 ფ.
დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, „წმინდა ამბროსი (ხელაია) და აფხაზეთი, 2006 თბ., გვ. 304-307.

236. ფრაგმენტი სიტყვიდან სომეხ-ქართველთა ომის შესახებ.

აქვე არის პოლემიკური წერილის ნაწყვეტი, მიმართული ეპისკოპოს ანდრიას შრომისადმი.

1920 წ., ქართულ და რუსულ ენებზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ოფიციალურ ბლანკზე, დაზიანებულია, 2 ფ.

237. სიტყვა სოხუმის რაზმის დაარსებიდან სამი წლის თავზე.

1921 წ., 1 იანვარი, ავტოგრაფი, ჩამოწერილია ოქზისებად, 1 ფ.
დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, „წმინდა ამბროსი (ხელაია) და აფხაზეთი, 2006., გვ. 310-312.

238. სიტყვა წარმოთქმული საჩინო იოსელიანის ცხედრათან.

1921 წ., 22 ოქტომბერი, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.
დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, „წმინდა ამბროსი (ხელაია) და
აფხაზეთი“, 2006., გვ. 314-317.

239. სიტყვა წარმოთქმული პაპავას ხსოვნის წლისთავზე.

[1921 წ.], 21 ივლისი, ქაშუეთის ტაძარი, ავტოგრაფი, 2 ფ.

240. ქადაგება დვოისმშობლის შობის დღესასწაულზე.

1921 წ., 8 სექტემბერი, თბილისი, დიდუბის ეკლესია, ავტოგრაფი,
შავი, 2 ფ.

241. სიტყვა წარმოთქმული კათალიკოს-პატრიარქად კურთხევის დღეს.

1921 წ., 1 ოქტომბერი, მცხეთა, სვეტიცხოვლის ტაძარი, ავტოგრაფი,
სხვადასხვა მელნით ნაწერი, 4 ფ.
დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, „წმინდა ამბროსი (ხელაია) და აფხაზეთი,
2006 თბ., გვ. 322-331.

242. სიტყვა წარმოთქმული იოანეს ცხუმაფხაზეთის ეპისკოპოსად კურთხევის
დღეს.

1921 წ., 2 ოქტომბერი, ავტოგრაფი, 2 ფ.

243. სიტყვა წარმოთქმული პ. ჭიჭინაძის ცხედრის წესის აგების დღეს.

1921 წ., 9 ოქტომბერი, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, ძნელად იკითხება,
1 ფ.

244. სიტყვა თქმული დეკანოზ გ. გიორგაძის ცხედრის წესის აგებაზე.

1921 წ., 29 ოქტომბერი, ავტოგრაფი, 2 ფ.

245. ქადაგება ქრისტიანული მოძრვების სიდიადის შესახებ.

1921 წ., 30 ოქტომბერი, ავტოგრაფი, 2 ფ.

246. ქადაგება გიორგობის დღესასწაულზე.

1921 წ., 10 ნოემბერი, ავტოგრაფი, 2 ფ.

247. ქადაგება დვოისმშობლის ტაძრად მიყვანების დღესასწაულზე..

1921 წ., [22 ნოემბერი], ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ამბროსი
ხელაიას მინაწერი ფანქრით: “არ თქმულა”, 2 ფ.

248. ქადაგება ბარბარობის დღესასწაულზე.

1921 წ., 4 დეკემბერი, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ამბროსი

ხელაიას მინაწერი ფანქრით: “არ თქმულა”, დაზიანებულია, 2 ფ.

249. ქადაგება ნიკოლოზობის დღესასწაულზე.

1921 წ., 6 დეკემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

250. საშობაო ქადაგება.

1921 წ., 25 დეკემბერი, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

251. სიტყვა წარმოთქმული კათოლიკოს-პატრიარქ ლეონიდეს გარდაცვალების ნახევარი წლისთავზე.

1922 წ., 10 იანვარი, ავტოგრაფი, 2 ფ.

252. ქადაგება მეზვერისა და ფარისევლის კვირას.
სად უნდა ვეძიოთ ბედნიერება.

1922 წ., [31 ივნისი], რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

253. სიტყვა ოქმული პეტრე გრუზინსკის წესის აგების წინ.

1922 წ., 9 თებერვალი, ქაშუეთის ტაძარი, ავტოგრაფი, 2 ფ.

254. სიტყვა ოქმული ახალციხე-ახალქალაქის ეპარქიის,
მაღალყოვლადუსამდვდელოესი ქრისტეფორეს მიტროპოლიტად კურთხევის დღეს.

[1922 წ., 18 მარტი], ავტოგრაფი, 2 ფ.

255. ქადაგება მართლმადიდებლობის ზეიმის დღესასწაულზე.

1922 წ., [20 მარტი], თბილისი, სიონის ტაძარი, ავტოგრაფი, 2 ფ.

256. სიტყვა ოქმული ნიკიფორე მამინაშვილის ცხედართან თქმული.

1922 წ., 28 მარტი, ავტოგრაფი, დაუმთავრებელი, 2 ფ.

257. სიტყვა სამღვდელო სკოლაში კურსების გახსნისათვის.

1922 წ., 27 აპრილი, ავტოგრაფი, 2 ფ.

258. ქადაგება თამარ მეფის ხსენების დღეს.

1922 წ., 1 მაისი, ავტოგრაფი, დაუსრულებელია, დაწერილია
ჭვირნიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

259. ქადაგება განრღვეულის კვირას თქმული.

1922 წ., თბილისი, მოციქულთა პეტრესა და პავლეს სახელობის
ეკლესია, ავტოგრაფი, შავი, დაუმთავრებელი, 2 ფ.

260. სიტყვა წარმოთქმული პროფ. ს. ავალიანის ცხედართან.

1922 წ., 13 ივლისი, ავტოგრაფი, სიტყვის ბოლოს განსვენებულის შესახებ თეზისებად არის ჩამოწერილი, 2 ფ.

261. ქადაგება წმინდა წერილის მნიშვნელობისათვის.

1922 წ., [24 ივლისი], ავტოგრაფი, სათაურში აქვს მინაწერი: „მარინე”, 2 ფ.

262. ქადაგება დვოისმშობლის მიძინების დღესასწაულზე.

1922 წ., [15 აგვისტო], ავტოგრაფი, 2 ფ.

263. ქადაგება ანჩისხატის დღესასწაულზე.

1922 წ., 16 აგვისტო, ავტოგრაფი, დაუმთავრებელია, 2 ფ.

264. სიტყვა თქმული ილია ჭავჭავაძის სულის მოსახსენიებელ პანაშვიდზე.

1922 წ., 30 აგვისტო, მამადავითი, მთაწმინდის პანთეონი, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 2 ფ.

265. ქადაგება ზეციური სასუფევლისათვის ადამიანის მომზადების შესახებ.

1922 წ., [4 სექტემბერი], ავტოგრაფი, ახლავს ამბროსი ხელიას მინაწერი: „დღეს იხსენიება მოსე შავი, ავაზაკი, შუშანიკა”. დაზიანებულია, 2 ფ.

266. ქადაგება სვეტიცხოვლის დღესასწაულზე.

აღწერს სვეტიცხოვლის იმუამინდელ მდგომარეობას და საუბრობს ქართული ტაძრების მნიშვნელობაზე.

1922 წ., 1 ოქტომბერი, მცხეთა, ავტოგრაფი, 2 ფ.

267. ქადაგება მწუხარებისა და ნუგეშისათვის.

1922 წ., [16 ოქტომბერი], ავტოგრაფი, ბოლოში ჩამოწერილია თეზისებად, 2 ფ.

268. ქადაგება გიორგობის დღესასწაულზე.

ქრისტიანულ მოძღვრებასა და „მოწინააღმდეგე ბანაკის” (კომუნისტების) იდეოლოგიას ერთმანეთთან ადარებს.

1922 წ., 10 ნოემბერი, ქაშუეთი, ავტოგრაფი, 2 ფ.

269. სიტყვა თქმული დიმიტრი ყიფიანის სულის მოსახსენიებელ პანაშვიდზე.

1922 წ., 12 ნოემბერი, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

270. სიტყვა ციხიდან გამოსვლის შემდეგ.

პირი: კათოლიკოს-პატრიარქები – კირიონი და ლეონიდე.

[1924-1925 წ.წ.], ავტოგრაფი, შავი, დაუმთავრებელია, დაზიანებულია,
2ფ.

271. ქადაგება სწავლება მართლმადიდებლობის ზეიმის დღესასწაულის შესახებ.
მართლმადიდებლობის გამარჯვება სხვა ერესებზე, მათ შორის,
ხატებრძოლეობაზე. ეხება აფხაზეთში მცხოვრებ მაჭმადიანი აფხაზების
საკითხებაც.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს შავი პირი, 52 ფ.

272. ქადაგების ფრაგმენტი.

მსოფლიო ეკლესიის მთლიანობისა და საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის
აღდგენის მიზეზთა შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 1 ფ.

273. ქადაგება დვთის განგებულების და 10 მცნების შესახებ.

პირი: დ. ვ. ფილოსოფოვა (ეურნალისტი).

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 16 ფ. 32 გვ.

274. ქადაგება ქადაგება რწმენის მნიშვნელობისათვის.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

275. ქადაგება ლოცვის მნიშვნელობისა და ძალის შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს შენიშვნები ფანქრით,
დაზიანებულია, 2 ფ.

276. ქადაგება დვთის განგებულების შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

277. ქადაგება დვთის განგებულების გზების ძიებისა და სწორად
შემეცნებისათვის.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს ფანქრით მინაწერი:
„Жизнь Климента Римского“, 2 ფ.

278. ქადაგება დვთის მიერ კაცობრიობის მომზადების თაობაზე მხსნელთან
შესახვედრად.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიაშნიან
ქადალდზე, 2ფ.

279. ქადაგება ეკლესიური სწავლების, როგორც ჭეშმარიტი გზის მაჩვენებლის
შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია 3 ფურცელზე,
მე-4 ფურცელი დაზიანებულია, დაუმთავრებლია, სულ 4 ფ.

280. ქადაგება ქრისტიანობის მნიშვნელობისა და ღვთის სიტყვის
ცხოველმყოფელი გავლენის შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, თარიღი მიწერილი
აქვს ფანქრით, დაზიანებულია, 2 ფ.

281. ქადაგება ბოროტების სიკეთით დაამარცხების შესახებ.
მოყვასისადმი მიტევების შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაზიანებულია, 2 ფ.

282. ქადაგება მოყვასის მიმართ თანადგომისა და დახმარებისათვის.

უთარიდო, ავტოგრაფი, დაუმთავრებელი, დაზიანებული, 2 ფ.

283. ქადაგება ქრისტიანობის ერთ-ერთი მცნების – მტრის მიმართ
სიყვარულისათვის.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ამბროსი
ხელაიას მინაწერი: “ჩემი”, დაზიანებულია, 2 ფ.

284. ქადაგება მორჩილების მნიშვნელობისათვის ბერ-მონაზონთა ცხოვრებაში.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 1 ფ.

285. ქადაგება სათნოებისთვის.

უთარიდო, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

286. ქადაგება ღვთის მიმართ სასოების შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაწერილია ჭვირნიშნიან
ქალალდზე, 2 ფ.

287. ქადაგება ქრისტიანული სასოების ერთი თვისების შესახებ.

უთარიდო, 11 მარტი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
დაწერილია ჭვირნიშნიან ქალალდზე, სარესტავრაციო,
2 ფ.

288. ქადაგება ადამიანის სულიერი მდგომარეობის, რწმენის, მორჩილებისა და
სიყვარულის შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

289. ქადაგება მრავალგვარი სიყვარულის შესახებ.
გორში მომხდარი მიწისძვრისა და დაზარალებულთა დახმარების შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

290. ქადაგება ბოროტებისა და ამპარტავნობის წინააღმდეგ.

უთარიდო, ავტოგრაფი, დაუმთავრებელი, სათაურის ზემოთ აქვს
მინაწერი ფანქრით: "კაპანაძე", 1 ფ.

291. ქადაგება ადამიანთა შორის ბოროტების არსებობის მიზეზთა შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი,
ჭვირნიაშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

292. ქადაგება იმ ადამიანთა შესახებ, რომელნიც იქსო ქრისტეს დგომის დროს

უარყოფენ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

293. ქადაგება სხეულებისა და სიკვდილის გამომწევე მიზეზთა შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

294. ქადაგება ამქვეყნიური ამაოების შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, თავნაკლული,
ჭვირნიაშნიან ქადალდზე, მე-2 ფურცელის ნაწილი მოხეულია, 2 ფ.

295. ქადაგება სოციალური თანასწორობის მისაღწევად საზოგადოების
ზეობრივად გარდაქმნა არის საჭირო, სიმდიდრეზე სწორი შეხედულება უნდა
ვიქონიოთ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ამბროსი
ხელაიას მინაწერი სხვა მელნით: "ჩემი", 2 ფ.

296. ქადაგება უცნობი პირის ლ.-ს ბერად კურთხევისა და მონასტრული
ცხოვრების მოვალეობების შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს მინაწერი
ფანქრით: "К. подч. № 20", 2 ფ.

297. ქადაგება მარხვისათვის.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ჭვირნიაშნიან
ქადალდზე, 2 ფ.

298. ქადაგება 136.1 ფსალმუნის შესახებ, რომელიც დიდი მარხვის წინ 3 კვირის
განმავლობაში იგაღობება ტაძრებში.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ჭვირნიაშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

299. როგორ უნდა მოემზადოს ადამიანი დიდი მარხვისათვის.

1904 წ., 8 თებერვალი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი,

დაზიანებულია, 2 ფ.

300. ქადაგება მიტევების კვირას თქმული.

უთარიდო, 5 თებერვალი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი ფანქრით: “ჩემი”, 2 ფ.

301. ქადაგება მეზვერისა და ფარისეველის კვირას.

მოყვასის მიმართ სიყვარულის, მიტევებისა და დახმარების შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი ფანქრით: “ჩემი”, 2 ფ.

302. ქადაგება, სადაც მოცემულია განმარტება იგავისა უგნურ მდიდარზე.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი ფანქრით: “ჩემი”, 2 ფ.

303. ქადაგება სადაც მოცემულია განმარტება იგავისა მთესველის შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი ფანქრით: “ჩემი[].”, 2 ფ.

304. ქადაგება სულთმოფენობის დღესასწაულზე.

განმარტება იგავისა იფქლისა და დვარძლის შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაწერილია სპასო-პრეობრაჟენსკის მონასტრის ოფიციალურ ბლანკზე, დაზიანებულია, 2 ფ.

305. ქადაგება ბრმის კვირას თქმული.

დირსი ეფროსინეს ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ.

ტოპონიმი: ქ. პოლოცკი.

უთარიდო, 23 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი: “საკუთარი”, 2 ფ.

306. ქადაგება მენელსაცხებლე დედათა უშიშრობის შესახებ, რომელნიც იქსო ქრისტეს ცხედრის შესამურავად მივიდნენ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი: “ჩემი”, სარესტავრაციო, 2 ფ.

307. ქადაგების გეგმა. ცოდვილთა შესახებ, რომელნიც ტაძრისკენ მიმავალ გზას ამცდარან.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

308. წირვის შემდეგ უცნობი საზოგადო მოღვაწის პანაშვიდზე წარმოსათქმელი ქადაგების გეგმა.

უთარიდო, ავტოგრაფი, შავი, ფურცლის მეორე მხარეს რუსულ ენაზე
ჩამოწერილია საქართველოს 5 ოლქის გეოგრაფიული დასახელებები,
შავი, 1 ფ.

309. ქადაგება მირქმის დღესასწაულზე.
მართალი სიმეონისა და საშიენლი სამსჯავროს შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

310. ქადაგება სტარაია-რუსას ყოვლადწმიდა დვოთისმშობლის ხატის
დღესასწაულზე.

უთარიდო, რუსეთი, სტარაია-რუსა, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი,
ახლავს ამბროსი ხელიას მინაწერი წითელი ფანქრით: „საკუთარი”,
2 ფ.

311. ქადაგება მირქმის დღესასწაულზე.
მუდამ გვწამდეს, რომ ღმერთი ჩვენშია და მაშინ სიხარულითა და
დამშვიდებული სულით შევხვდებით გარდაცვალებას.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ჭვირნიშნიან
ქადალდზე, დაზიანებულია, 2 ფ.

312. ქადაგება ნიკოლოზობის დღესასწაულზე.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, სარესტავრაციო, 2 ფ.

313. ქადაგება ღირსი ეფრემის ხსენების დღეს.

უთარიდო, 16 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, სარესტავრაციო,
2 ფ.

314. ქადაგება ჯვართამაღლების დღესასწაულზე.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაუმთავრებელი,
ჩამოწერილია თეზისებად, 2 ფ.

315. ქადაგება წმ. კოზმას და დამიანეს ხსენების დღეს..

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ჭვირნიშნიან ქადალდზე,
სარესტავრაციო, 2 ფ.

316. ქადაგება წმ. ოლიმპიადას (იოანე ოქროპირის თანამედროვეს) ცხოვრებისა
და მოღვაწეობის შესახებ (IVს.)

უთარიდო, 25 ივნისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

317. ქადაგება დვოთისმშობლის ტაძრად მიყვანების დღესასწაულზე.

მოზარდი თაობის ადგრდისა და განათლების შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ჭვირნიშნიან
ქადალდზე, 4 ფ.

318. სიტყვა სოხუმის ეპარქიის მოწყობისა და მართვის შესახებ.

პირი: პროტ. გ. გოლუბცევი, კათოლიკოს-პატრიარქი ლეონიდე.
უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაწერილია
სოხუმის ეპარქიის ოფიციალურ ბლანკზე, დაბეჭდილია: ჯ.
გამახარია, წმინდა აღმსრებელი ამბროსი (ხელაია) და აფხაზეთი,
2006 თბ., გვ.258-262, 2 ფ.

319. სიტყვა, თქმული დანიელ ჭონქაძის, ლავრენტი არდაზიანის და
რჩეულიშვილის სულის მოსახსენიებელ პანაშვიდზე.

უთარიდო, 11 ივნისი, ავტოგრაფი, დაუმთავრებელი, 2 ფ.

320. ქადაგება ადამიანის სულიერი მოთხოვნილებისთვის.
ამბროსი ხელაია თანამედროვე საქართველოს შესახებ საუბრობს.

უთარიდო, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, 4 ფ.

321. სიტყვა მაღალყოვლადუსამღვდელოესი მღვდელმთავრის მიმართ თქმული
საქართველოს ეკლესიის ისტორიის შესახებ.

პირი: პიტირიმი (პეტერბურგის მიტროპოლიტი, საქართველოს
ეგზარქოსი).

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაუმთავრებელია,
ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი ფანქრით: „არ იყო თქმული,
რადგან მე არ მოგსულგარ პლატონთან დელეგატებთან ერთად”, 4 ფ.

322. სიტყვა, თქმული შორეულ ჩრდილოეთში მცხოვრებ ქართველთა წინაშე.
საუბრობს საქართველოს ეკლესიის ისტორიისა და ავტოკეფალიის აღდგენის
აუცილებლობის შესახებ.

პირი: პიტირიმი (პეტერბურგის მიტროპოლიტი, საქართველოს
ეგზარქოსი).

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, სარესტავრაციო, 4 ფ.

323. მისასალმებელი სიტყვა მაღალყოვლადუსამღვდელოესი მღვდელმთავრის
სტუმრობისას სტარაია-რუსას მონასტერში.
მონასტრის ცხოვრებისა და საქმიანობის შესახებ.

უთარიდო, ნოვგოროდის ეპარქია, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს
4 ასლი, შავი, დაზიანებულია, ერთი ასლი დაწერილია ჭვირნიშნიან
ქალალდზე, 8 ფ.

324. მისასალმებელი სიტყვა მაღალყოვლადუსამდვდელოესი მდვდელმთავრის მიმართ მონასტერში სტუმრობისას.

უთარიდო, ნოვგოროდის ეპარქია, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაზიანებულია, 2 ფ.

325. მისასალმებელი სიტყვა მაღალყოვლადუსამდვდელოესი მდვდელმთავრის მიმართ მაკარევის მონასტერში სტუმრობისას.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაზიანებულია, ახლავს მინაწერები ფანქრით, 2 ფ.

326. სიტყვა წარმოთქმული სპასო-პრეობრაჟენსკის მონასტრის ლაზარეთში ლოცვის წინ, დაჭრილ მეომართა მიღების დღეს.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

327. სიტყვა თქმული სასწავლებლის მოძღვრის დაკრძალვის დღეს.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ჭვირნიშნიან ქადალდზე, სარესტავრაციო, 2 ფ.

328. სიტყვა თქმული ვინმე ელენეს დაკრძალვის დღეს.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 1 ფ.

329. მისასალმებელი სიტყვა დედა სერაფიმას მიმართ, რომელმაც 20 წელი წმიდად იღვაწა მონასტერში.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაზიანებულია, 2 ფ.

330. სიტყვა წარმოთქმული უცნობი პირის 80 წლის იუბილეზე.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 1 ფ.

331. სიტყვა წარმოთქმული უცნობი პირის დაკრძალვის დღეს.
უცაბედი სიკვდილის შესახებ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, ახლავს ამბროსი ხელაიას მინაწერი ფანქრით: “ჩემი”, 2 ფ.

332. ქველმოქმედების შესახებ.

მრევლს სთხოვს მეომრებისათვის განკუთვნილი დახმარება წითელი ჯვრის კომიტეტში მიიტანო.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაუმთავრებელი, 2 ფ.

333. სიტყვა თქმული პორეჩენის ოლქის მოხალისეთა მიმართ ომში წასვლის წინ.

ტოპონიმი: სმოლენსკის გუბერნია.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, 2 ფ.

334. სამადლობელი სიტყვა ვილმასტრის პოლკის მიმართ.
მადლობას უხდის იმ ყურადღებისათვის, რომელიც მისი და მონასტრის მიმართ
გამოიჩინეს.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, შავი, დაუმთავრებელი,
დაწერილია 1 ფ-ზე, დაწერილია ჭვინიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

335. სიტყვა თქმული ახალ წელს.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ჭვინიშნიან ქადალდზე, 2 ფ.

336. ახალ წელს თქმული.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, დაზიანებული,
დაწერილია 5 ფურცელზე, სულ 6 ფ.

337. ქადაგება მემთვრალეობის შესახებ..

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

338. სიტყვა მემთვრალეობის სენიორ განკურნებულთა მიმართ.

უთარიდო, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ორი ხელნაწერი ვარიანტული
სხვაობებით, ერთი სიტყვა დაწერილია ჭვირნიშნიან ქადალდზე, მე-2
ფურცელი დაზიანებულია, სულ 6 ფ.

IV) მიმოწერა

ამბროსი ხელაიას წერილები სხვადასხვა პირთან

339. ამბროსი ხელაიას წერილი მაღალყოვლადუსამღვდელოესი მდგდელმთავრის [პიტირიმის] მიმართ.

მადლობას უხდის საქართველოში მისი ხანმოკლე მოღვაწეობისას ქართველებისა და საქართველოს ეკლესიის მიმართ გამოხატული სიყვარულისათვის.

1915 წ., 25 ნოემბერი, პეტერბურგი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი,
შავი, 3 ფ.

340. ამბროსი ხელაიას წერილი მამა სიმონთან.

აცნობებს, რომ პირველ ეტაპზე გამოუნახა საცხოვრებელი და სამუშაო ადგილი და პვლავ ეცდება დამატებითი სამსახურის შოვნას.

1922 წ., 12 ოქტომბერი, ავტოგრაფი, დაუსრულებელი,
დაწერილია 1 ფ-ზე, 2 ფ.

V) ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის სხვა საარქივო ფონდებში

დაცული მასალა ამბოსი ხელაიას შესახებ

შემოქმედებითი მოღვაწეობის ამსახველი მასალა

I) სიტყვები

1. ამბოსი ხელაიას სიტყვა ალექსანდრე ეპისკოპოსის (ოქროპირიძე) დაკრძალვის დღეს.

1907 წ., 15 სექტემბერი, ავტოგრაფი, თავნაკლული, 4 ფ.

ხეც. ალექსანდრე ეპისკოპოსის (ოქროპირიძე) არქ. № 18.

2. ამბოსი ხელაიას სიტყვა მიტროპოლიტ კალისტრატეს (ცინცაძე) მიმართ.

პირი: ანტონ გიორგაძე.

1925 წ., 1 ნოემბერი, ნაბეჭდი, ახლავს ამბოსის ხელაიას ხელმოწერა, 2 ფ.

ხეც. კალისტრატე ცინცაძის არქ. №20, 27.

II) მიმოწერა

ამბოსი ხელაიას წერილები სხვადასხვა პირთან

3. კათოლიკოს-პატრიარქ კირიონ II-ის მიმართ
აცნობებს მისი სავალალო საცხოვრებელი პირობების შესახებ
„უსტმედვედიცაში“. უარყოფს გავრცელებულ ხმებს სასწავლებელში მისი
რექტორად დანიშვნის შესახებ. სთხოვს სასწავლებელში მოაწყოს გაწერელია.

1904 წ., 4 ოქტომბერი, ნოვოჩერკასკი, ავტოგრაფი, 2 ფ.

ხეც. კირიონ საძაგლიშვილის არქ. № 1317.

4. კათოლიკოს-პატრიარქ კირიონ II-ის მიმართ.

მადლობას უხდის მზრუნველობისათვის.

პირი: ეპისკოპოსი ანტონი, დიმიტრი ადა.

ტოპონიმი: პეტრე ქალაქი (პეტერბურგი).

1905 წ., 3 ივნისი, ავტოგრაფი, 1 ფ.

ხეც. კირიონ საძაგლიშვილის არქ. № 1318.

5. კათოლიკოს-პატრიარქ კირიონ II მიმართ.

მოხარულია, რომ ეპისკოპოსი კირიონი აფხაზეთში დაინიშნა ეპიკოპოსად.

სთხოვს, დახმარება აღმოუჩინოს მღვდელ მ. ჭიჭინაძეს.

პირი: ივანე ჭიჭინაძე, იასტრებოვი (სოხუმში სკოლების მეთვალყურე).

1906 წ., 8 მარტი, ავტოგრაფი, ახლავს ამბროსი ხელაიას ხელმოწერა, დაზიანებული, 3 ფ.
დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, „შმინდა ამბროსი (ხელაია) და აფხაზეთი, 2006 თბ., გვ. 171-172.

ხეც. კირიონ საძაგლიშვილის არქ. № 1319.

6. კათოლიკოს-პატრიარქ კირიონ II მიმართ.
სთხოვს დაასაქმოს და მრევლი გამოუყოს მღვდელ პარმენ ცხაკაიას.

პირი: გობეჯია (მღვდელი), ოედო სახოკია.
1906წ., 23 ივლისი, ავტოგრაფი, ახლავს ამბროსი ხელაიას ხელმოწერა, 1 ფ.
დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, „შმინდა ამბროსი (ხელაია) და აფხაზეთი“, 2006., გვ. 172-173.

ხეც. კირიონ საძაგლიშვილის არქ. № 1320.

7. კათოლიკოს-პატრიარქ კირიონ II-ის მიმართ.
სთხოვს მღვდლად აკურთხოს ისიდორე სერგინავა.

პირი: თავადი ემხვარი.
1906წ., 21 აგვისტო, ავტოგრაფი, ახლავს ამბროსი ხელაიას ხელმოწერა, 1 ფ.
დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, „შმინდა ამბროსი (ხელაია) და აფხაზეთი, 2006 თბ., გვ. 181.

ხეც. კირიონ საძაგლიშვილის არქ. № 1321.

8. კათოლიკოს-პატრიარქ კირიონ II-ის მიმართ.
სთხოვს ბარდებში მღვდლის ადგილი მისცეს იონა ცხაკაიას.

პირი: მ. ბესარიონ კაპანაძე.
1906წ., 25 აგვისტო, ავტოგრაფი, ახლავს ამბროსი ხელაიას ხელმოწერა, 2 ფ.
დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, „შმინდა ამბროსი (ხელაია) და აფხაზეთი, 2006 თბ., გვ. 182-183.

ხეც. კირიონ საძაგლიშვილის არქ. № 1322.

9. ვასილ კარბელაშვილის მიმართ
სთხოვს დაუშვას კ. კეკელიძე საეკლესიო მუზეუმის ორ ხელნაწერზე სამუშაოდ.

1907 წ. 29 აპრილი, რუსულ ენაზე, აქვეა კ. კეკელიძის მინაწერი
ქართულად: „აქ აღნიშნული ხელნაწერი მივიღე დ. კ. კეკელიძემ“, 1 ფ.
ხეც. ვასილ კარბელაშვილის არქ. № 376.

10. კათოლიკოს-პატრიარქ კირიონ II-ის მიმართ.
ატყობინებს არქიმანდრიტ ანატოლის დამკიდებულებას კირიონ II-ის მიმართ.
- პირი: ვ-ვი, მალაქია, სამუელი.
ტოპონიმი: პეტერბურგი.
1910 წ., 19 თებერვალი, სტარია-რუსა, ავტოგრაფი, ახლავს ამბროსი
ხელაიას ხელმოწერა, 1 ფ.
- ხეც. კირიონ საძაგლიშვილის არქ. № 1323.
11. ექვთიმე თაყაიშვილის მიმართ.
ა) უგზავნის წმინდა ნინოს ცხოვრების ჭელიშური ვარიანტის ხელნაწერის ერთ
ფურცელს, რომელიც დაკარგული იყო და იპოვა.
- უთარილო, ავტოგრაფი, დაზიანებული, 1 ფ.
- ბ) სოხოვს, გაუგზავნოს „საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო
საზოგადოების“ გამოცემანი, „საქართველოს სიძველეთ“ ტომები და ექვთიმე
თაყაიშვილის ნაშრომი.
- 1911 წ., 22 მაისი, ავტოგრაფი, დაზიანებული, 1 ფ.
ხეც. ექვთიმე თაყაიშვილის არქივი № 1373.
12. კალისტრატე ცინცაძეს მიმართ.
მისი თბილისში არ ყოფნისას მცხეთა-თბილისის ეპარქიის მართვას
ნინოწმინდელ მიტროპოლიტ კალისტრატეს ანდობს.
- 1925 წ., 27 ნოემბერი, ავტოგრაფი, 1 ფ.
ხეც. კალისტრატე ცინცაძის არქივი № 30.
13. კალისტრატე ცინცაძეს მიმართ.
საქართველოს ეკლესიის სავალალო მდგომარეობის შესახებ.
- 1926 წ., 28 იანვარი, ნაბეჭდი, ახლავს ამბროსი ხელაიას ხელმოწერა,
დაზიანებული, 1 ფ.
ხეც. კალისტრატე ცინცაძის არქივი № 177.
14. კალისტრატე ცინცაძეს მიმართ.
სოხოვს, დროებით შეასრულოს მისი მოვალეობა.
- 1926 წ., 31 მაისი, ავტოგრაფი, 1 ფ.
ხეც. კალისტრატე ცინცაძის არქივი № 36.
15. სამძიმრის ბარათი ვასილ კარბელაშვილის მიმართ, მეუღლის
გარდაცვალების გამო.
წუხს, რომ ავადმყოფობისა და კომისიის სხდომის გამო ვერ დაესწრო
პანაშვიდს.
- უთარილო, ავტოგრაფი, 1 ფ.
ხეც. ვასილ კარბელაშვილის არქივი № 377.

წერილები ამბროსი ხელაიასთან

16. ვასილ კარბელაშვილის.
კერძო ხასიათის.

პირი: ბარბიმა, გიორგი ჭყონდიდელი, ჭანტურია, კორნელი მაღრაძე,
მიგროპილიტი ნაზარი, ეპისკოპოსი დავითი (კაჭახიძე), ბენიამინ
კონტრიძე, ნაცვლიშვილი, ელიზბარი, ნოე ქორდანია, ნოე რამიშვილი,
ნიკოლოზ ნათიძე (დეკანოზი), ჯოხობერიძე, მამა ილია, დედა
პელაგია, კომპო (ექიმი), ტრიფონე (დეკანოზი), სამფსონი (დეკანოზი),
პართენი (დეკანოზი), მამა ელიზბარი, ელიზბარი, ბენიამინი,
ნიკოლოზ ზანდუკელი, თუმანიშვილი, მაყაშვილის ქალი (მარო),
კალანდარიშვილი.
ტოპონიმი: ბათუმი, ფოთი, სოფელი მელაანი (კახეთი).

1921 წ., 7 თებერვალი, თბილისი, ავტოგრაფი, 5 ფ.

ხელ. ვასილ კარბელაშვილის არქივი № 678.

III) სხვადასხვა

17. საქართველოს ეპარქიალური ყრილობის დეპუტატების თხოვნა საქართველოს
ეგზარხოსის ალექსანდრეს მიმართ ეპისკოპოსების კირიონისა (სამაგლიშვილი)
და დავითის, ასევე არქიმანდრიტ ამბროსი ხელაიას სამშობლოში დაბრუნების
შესახებ.

პირი: ს. ხუნდაძე, ს. შოშიაშვილი, ვასილ ქარელი, ანტონ კასრაძე, ვ.
ვ. ინასარიძე, ირ. თურქიძე, გიორგი ცინცაძე, ა. კოპელია, ვ. ასათიანი,
ო. ტყემალაძე, გიორგი ჯავახიშვილი, არსენ ფხალაძე, გიორგი
ხადური, ნ. ხუციშვილი.

1914 წ., 7 თებერვალი, თბილისი, რუსულ ენაზე, ხელნაწერი, 5 ფ.

ხელ. ვასილ კარბელაშვილის არქივი № 49.

18. სიონის ტაძრის დეკანოზის მ. ნაცვლიშვილის მიმართვა (№ 74) მანგლელი
მიგროპოლიტის კალისტრატეს (ცინცაძე) მიმართ.

აცნობებს, რომ 1927 წ., 2 ოქტომბერს სიონის ტაძარში დანიშნულია
კათოლიკოს-პატრიარქ ამბროსი ხელაიას სულის მოსახსენიებელი პანაშვიდი.

1927 წ., ოქტომბერი, მ. ნაცვლიშვილის ავტოგრაფი, 1 ფ.

ხელ. კალისტრატე ცინცაძის არქივი № 59.

19. საქართველოს ეკლესიის I კრება ავტოკეფალიის აღდგენის შემდეგ.
ქართველ სასულიერო პირთა ჯგუფური ფოტო.

1917 წ., 1 ფოტო.

ხელ. კალისტრატე ცინცაძის არქივი № 306.

20. ქართველ სასულიერო პირთა ფოტოები.

აქვემდებარებული ნაზარის ფოტო, უკანა მხარეს აქვს წარწერა: „ქუთაისის მიტროპოლიტ ამბროსის ნიშნად ღრმა პატივისცემისა და სიყვარულისა.

მიტრ.[ოპოლიტ] ნაზარი ქუთაოელისაგან. 1919 წ. ოქტომბერი 22. ქ. ობილისი“.

2 ფოტო.

ხელ. გალისტრატე ცინცაძის არქივი № 305.

VI) საქართველოს საისტორიო არქივში დაცული მასალა ამბოსი ხელაიას შესახებ

ა) ამბოსი ხელაიას წერილები სხვადასხვა პირთან

21. პოლიეგქტო კარბელაშვილის მიმართ
აცნობებს რომ ბერად აღიკვეცა. სთხოვს შეატყობინოს არის თუ არა
ხელმისაწვდომი იოანე გრძელიძის „დარღვევა მაჰმადიანთა სარწმუნოებისა“ და
ამ საკითხთან დაკავშირებით სხვა ლიტერატურის შესახებ.

1900 წ., 12 თებერვალი, ყაზანი, ავტოგრაფი, 1 ფ.
დაბეჭდილია: გოჩა საითიძე, წამებული მშობელი ქავენისა და
ეკლესიისათვის (სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი
ამბოსი ხელაია), „ისტორიანი“, თბ., 2000, გვ. 77-94. გოჩა საითიძე,
ერის სულიერი მამა (სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-
პატრიარქი ამბოსი ხელაია), გაზ. „ქართული უნივერსიტეტი“, თბ.
2004, 2-8/VI, № 16, გვ.14; 9-15/VI, № 17, გვ. 14; 16-22/VI, № 18, გვ. 11, 14.

პოლიეგქტო კარბელაშვილის ფონდი № 1461, საქმე № 226.

22. [ეპისკოპოსი ლეონიდე ოქროპირიძის მიმართ].

აინტერესებს არის თუ არა ყურანი თარგმნილი ქართულად. სთხოვს ამ
საკითხთან დაკავშირებით ინფორმაციის მიწოდებას.

პირი: კანდელაკი (სტუდენტი).

1900 წ., 30 ივლისი, ყაზანი, ავტოგრაფი, 4 ფ.
დაბეჭდილია: გოჩა საითიძე, წამებული მშობელი ქავენისა და
ეკლესიისათვის (სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი
ამბოსი ხელაია), „ისტორიანი“, თბ., 2000, გვ. 77-94. გოჩა საითიძე,
ერის სულიერი მამა (სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-
პატრიარქი ამბოსი ხელაია), გაზ. „ქართული უნივერსიტეტი“, თბ.
2004, 2-8/VI, № 16, გვ.14; 9-15/VI, № 17, გვ. 14; 16-22/VI, № 18, გვ. 11, 14.

პოლიეგქტო კარბელაშვილის ფონდი № 1461, საქმე № 279.

23. [ეპისკოპოს ლეონიდე ოქროპირიძის მიმართ].

აცნობებს, რომ საგანგებო წესების შემოღების გამო ვერ ხერხდება
სამდგრელოების შესახებ. ასევე ატყობინებს გელათის მონასტერში არსებული
დაპირისპირების შესახებ. სთხოვს ნებართვას ავტოკეფალიზის საკითხთან
დაკავშირებით გამოაქვეყნოს ეპისკოპოსების ლეონიდესა (ოქროპირიძე) და
კირიონის (სამაგლიშვილი) რეზოლუციები.

პირი: მარკოზ ტყემალაძე (სიონის საკათედრო ტაძრის მთავარი
დეკანოზი), ეპისკოპოსი პეტრე, ეპისკოპოსი კირიონი (სამაგლიშვილი),
მ. ნიკოლოზი, მ. მიხეილი.

ტოპონიმი: სოფელი გოდოგანი (თერჯოლის რაიონი).

1906 წ., 14 თებერვალი, ავტოგრაფი, 4 ფ.

დაბეჭდილია: გოჩა საითიძე, წამებული მშობელი ქვეყნისა და
ეკლესიისათვის (სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი
ამბოროსი ხელაია), „ისტორიანი“, თბ., 2000, გვ. 77-94. გოჩა საითიძე,
ერის სულიერი მამა (სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-
პატრიარქი ამბოროსი ხელაია), გაზ. „ქართული უნივერსიტეტი“, თბ.
2004, 2-8/VI, № 16, გვ.14; 9-15/VI, № 17, გვ 14; 16-22/VI, № 1 8, გვ. 11, 14.

პოლიეგქტო კარბელაშვილის ფონდი № 1461, საქმე № 279.

ბ) წერილები ამბოროსი ხელაიას მიმართ

24. ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტის ქრისტეფორეს მიმართვა სრულიად
საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქს ამბოროსი ხელაიას
სწერს საქართველოს წმინდა სინოდში არსებული დაპირისპირებისა და
ქუთაისის კრების შესახებ.

პირი: დავით კაჭახიძე (ალავერდელი ეპისკოპოსი), ინოკენტი
(საქართველოს ეგზარქოსი), კალისტრატე ცინცაძე, აკ. წერეთელი, ნ.
ნიკოლაძე, კ. აბაშიძე, ივ. ჯავახიშვილი, ივ. გომართელი, ფოთის
ეპისკოპოსი სეიმონი, ჩიქვანაია, ბ. სახოკია, სანაია, დეპ.
მირიანაშვილი, თოთიბაძე, ლაზარაშვილი, ფხალაძე, მაჭარაშვილი, ბ.
ი. რატიშვილი, ეპისკოპოსი პავლე.
ტოპომიმი: ქაშუეთი, თბილისის კალოუბნის ეკლესია, ქუთაისი,
ახალციხე.

1927 წ., 28 იანვარი, ნაბეჭდი, 2 ასლი, ნასწორები, პირველ ასლს აქვს
წარწერა: „გურჯაანს“, ხოლო მეორეს: „მღვდ. ილია ალადაშვილი,
სოფ. არბოშიკი, ქვემო მაჩხანი“, სულ 6 ფ.

პოლიეგქტო კარბელაშვილის ფონდი № 1461, საქმე № 122.

გ) სხვადასხვა

25. აფხაზეთის ეპისკოპოსის ალექსანდრეს წერილი საქართველოს ეგაზრქოსს
ევსევის.

წერილს ახლავს პიცუნდის (ბიჭვინთის) სასულიერო სასწავლებლის
აღსაზრდელთა სია, სადაც მოხსენიებულია 7 წლის ბესარიონ ხელაია.

პირი: ანდრინიკ, მაქსიმე და გიორგი გეგეშეგორები, ზოსიმე ხელაია.

1867 წ., 29 ივნისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 2 ფ.

დაბეჭდილია: ჭ. გამახარია, წმინდა ამბოროსი (ხელაია) და
აფხაზეთი, 2006 თბ., გვ. 124.

საქართველოს საეგზარქოსოს კანცელარია, ფონდი № 488, აღწ. 1,
საქმე № 15555, გვ.125.

26. სოჭის რაიონის მიქაელ მთავარანგელოზის ტაძრის მოძღვარის ბესარიონ ზოსიმეს ძე ხელაიას ნამსახურობის ნუსხა.

პირი: გენადი [პავლინსკი] (სოხუმელი ეპისკოპოსი), ელისაბედ ალექსის ასული (ამბროსი ხელაიას მეუღლე), ანდრია (ამბ. ხელაიას შვილი), ალექსანდრე ალექსის ძე ნოვიცკი, ივანე ალექსის ძე ოდინცოვი.

1888 წ., რუსულ ენაზე, ხელით ნაწერი, 1 ფ, 50 გვ.
დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, წმინდა ამბროსი (ხელაია) და
აფხაზეთი, 2006 თბ., გვ. 126.

**საქართველო – იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489,
აღწ. 1, საქმე № 41694.**

27. სოჭის რაიონის მიქაელ მთავარანგელოზის ტაძრის მოძღვარის ბესარიონ ზოსიმეს ძე ხელაიას ნამსახურობის ნუსხა.

პირი: ზოსიმე ხელაია, გენადი (სოხუმის ეპისკოპოსი), ელისაბედ ალექსის ასული (ამბ. ხელაიას მეუღლე), ალექსანდრე ალექსის ძე ნოვიცკი.

ტოპონიმი: ილორი.

1889 წ., რუსულ ენაზე, ხელით ნაწერი, 2 ფ, გვ. 56-57.
დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, წმინდა ამბროსი (ხელაია) და
აფხაზეთი, 2006 თბ., გვ. 128.

**საქართველო – იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489,
აღწ. 1, საქმე № 42130.**

28. სოჭის რაიონის მიქაელ მთავარანგელოზის ტაძრის მოძღვარის ბესარიონ ზოსიმეს ძე ხელაიას ნამსახურობის ნუსხა.

პირი: ზოსიმე ხელაია, გენადი (სოხუმის ეპისკოპოსი), აგაფადორი (სოხუმის ეპისკოპოსი), ელისაბედ ალექსის ასული (ამბ. ხელაიას მეუღლე), ნინო და ალექსანდრე ხელაიები (ამბროსი ხელაიას შვილები), ივანე ალექსის ძე ოდინცოვი.

ტოპონიმი: ილორი.

1891 წ., რუსულ ენაზე, ხელით ნაწერი, 2 ფ, გვ. 60.
დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, წმინდა ამბროსი (ხელაია) და
აფხაზეთი, 2006 თბ., გვ. 132-133.

**საქართველო – იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489,
აღწ. 1, საქმე № 43131.**

29. საქართველოს ეგზარქოსის ალექსის წერილი უწმინდესი სინოდის ობერ-პროკურორს კონსტანტინე [პობედონოსცევს].
აცნობებს, რომ არქიმანდრიტი ამბროსი ხელაია, გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოს ალექსანდრესთან და სხვა სამღვდელო პირებთან ერთად შემჩნეულია რუსიფიკატორული პოლიტიკის საწინააღმდეგო საქმიანობაში.

პირი: ალექსანდრე ოქროპირიძე (გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოსი),
დომენტი ფირცხალავა (კოდორის ეკლესიის მოძღვარი), ბესარიონ
ფირცხალავა (კეთილარის ტაძრის მოძღვარი).

ტოპონიმი: ჭელიშის მონასტერი.

1903 წ., 30 აპრილი, რუსულ ენაზე, ხელით ნაწერი, ახლავს
ხელმოწერა, 2 ფ.

დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, წმინდა ამბროსი (ხელაია) და
აფხაზეთი, 2006 თბ., გვ. 150-152.

**საქართველოს საეგზარქოსოს კანცელარია, ფონდი № 488, აღწ. 1,
საქმე № 26435.**

30. იმერეთის ეპისკოპოსის ლეონიდეს წერილი საქართველო – იმერეთის
სინოდალურ კანტორას.

სთხოვს სინოდალური კანტორის წევრად ამბროსი ხელაიას არჩევას.

1905 წ., 14 ივლისი, რუსულ ენაზე, ნაბეჭდი, ახლავს ეპისკოპოსს
ლეონიდეს ხელმოწერა, 1 ფ.

დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, წმინდა ამბროსი (ხელაია) და
აფხაზეთი, 2006 თბ., გვ. 160-161.

**საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, აღწ.
1, საქმე № 48994**

31. არქიმანდრიტ ამბროსი ხელაიას ნამსახურობის სია.

პირი: გენადი (სოხუმელი ეპისკოპოსი), აგაფადორი (სოხუმელი
ეპისკოპოსი), არსენი (სოხუმელი ეპისკოპოსი), ფლაბიანი
(საქართველოს ეგზარქოსი 1898-1901 წწ.), ალექსანდრე, ნინო და ანა
ხელაიები (ამბროსი ხელაიას შვილები), პეტრე სმირნოვი (საკასო -
პრეობრაჟენის სასულიერო სასწავლებლის მეთვალყურის
თანაშემწევე), კონსტანტინე სმირნოვი, სიმონ კარაპოვი, ნიკონი
(საქართველოს ეგზარქოსი 1906-1908 წწ.).

ტოპონიმი: უსტ-მედვედსკოეს ოლქი, სოხუმი, ჭელიშის მონასტერი,
თბილისის ფერისცვალების მონასტერი, იოანე ნათლისმცემლის
მონასტერი.

1905 წ., 23 სექტემბერი – 1909 იანვარი, რუსულ ენაზე, ხელით
ნაწერი, 8 ფ.

დაბეჭდილია: ჯ. გამახარია, წმინდა ამბროსი (ხელაია) და
აფხაზეთი, 2006 თბ., გვ. 162-166.

**საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე
№ 48994**

32. დონისა და ნოვოჩეკარსკის ეპისკოპოსის წერილი საქართველოს ეგზარქოსს
ნიკოლაის.

თანხმობას აცხადებს ამბროსი ხელაიას საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორის წევრად არჩევის თაობაზე.

1905 წ., 28 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 1 ფ.
საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე № 4894

33. საქართველო – იმერეთის სინოდალური კანტორის ბრძანება ამბროსი ხელაიას სინოდალური კანტორის წევრად დანიშვნის შესახებ.

პირი: პ. სმერდინსკი.

1905 წ., 24 ნოემბერი, რუსულ ენაზე, ნაბეჭდი, 1 ფ.
დაბეჭდილია: ჭ. გამახარია, წმინდა ამბროსი (ხელაია) და
აფხაზეთი, 2006 თბ., გვ. 166-167.

საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე № 4894

34. დონის სასულიერო კონსისტორის მიერ ამბროსი ხელაიასათვის წმ. ანას II ხარისხის ორდენის გადაცემის შესახებ.

1905 წ., 24 დეკემბერი, რუსულ ენაზე, ხელით ნაწერი, 1 ფ.
საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე № 4894

35. საქართველოს საეგზარქოსო კანცელარიის რეზოლუცია არქიმანდრიტ ამბროსი ხელაიასა და ალექსი დავითის ძის საქართველო – იმერეთის სინოდალური კანტორის წევრად დანიშვნის შესახებ.

1906 წ., 11, იანვარი, რუსულ ენაზე, ხელით ნაწერი, შავი, 1 ფ.
საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე № 4894

36. არქიმანდრიტ ამბროსი ხელაიას წევრილი საქართველო – იმერეთის სინოდალურ კანტორას.
სთხოვს გამოუყონ უსტ-მედვედევის სადგურიდან თბილისამდე სამგზავრო თანხა.

1906 წ., 21 იანვარი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 1 ფ.
საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე № 4894

37. ოთხი დოკუმენტი არქიმანდრიტ ამბროსი ხელაიას უსტ-მედვედევიდან თბილისამდე სამგზავრო თანხის დაანგარიშებისა და გამოყოფის შესახებ.

1906 წ., 3 თებერვალი, რუსულ ენაზე, ხელით ნაწერი, ხელს აწერს არქიმანდრიტი ნიკოლაი, სულ 4 ფ.
საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე № 4894

38. უსტ-მედვედევის სასულიერო სასწავლებლის მეთვალყურის პეტრე სმირნოვის წერილი საქართველო – იმერეთის სინოდალური კანტორას.
აცნობებს, რომ 1905 წლის 12 დეკემბრის ბრძანებულებით არქიმანდრიტი
ამბროსი ხელაია გათავისუფლდა დაკისრებული მოვალეობიდან და შეუძლია
გამოემგზავროს თბილისს.

1906 წ., 21 იანვარი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს პეტრე
სმირნოვის ხელმოწერა, 1 ფ.

**საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე
№ 48994**

39. დონის სასულიერო კონსისტორიის წევრის, პროტოიერარქ ვასილ პეტროვის
წერილი საქართველო – იმერეთის სინოდალური კანტორას.
ამბროსი ხელაიას წმინდა ანას II ხარისხის ორდენით დაჯილდოებისათვის
ითხოვს 30 მანეთის ანაზღაურებას.

1906 წ., 31 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს ვასილ
პეტროვის ხელმოწერა, 1 ფ.

**საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე
№ 48994**

40. დონის სასულიერო კონსისტორიის წევრის, პროტოიერარქ ვასილ პეტროვის
წერილი საქართველო – იმერეთის სინოდალური კანტორას.
ამბროსი ხელაიას წმინდა ანას II ხარისხის ორდენით დაჯილდოებისათვის
ითხოვს 30 მანეთის ანაზღაურებას.

1906 წ., 8 ივნისი, რუსულ ენაზე, ხელით ნაწერი, 1 ფ.

**საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე
№ 48994**

41. დონის სასულიერო კონსისტორიის წევრის, პროტოიერარქ ვასილ პეტროვის
წერილი საქართველო – იმერეთის სინოდალური კანტორას.
ამბროსი ხელაიას წმინდა ანას II ხარისხის ორდენით დაჯილდოებისათვის
ითხოვს 30 მანეთის ანაზღაურებას.

1907 წ., 24 იანვარი, რუსულ ენაზე, ნაბეჭდი, ხელს აწერს
კონსისტორიის წევრი მღვდელი პეტრე დოლგოპოლოვი, 1 ფ.

**საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე
№ 48994**

42. დონის სასულიერო კონსისტორიის წევრის, პროტოიერარქ ვასილ პეტროვის
წერილი საქართველო – იმერეთის სინოდალური კანტორას.
ამბროსი ხელაიას წმინდა ანას II ხარისხის ორდენით დაჯილდოებისათვის
ითხოვს 30 მანეთის ანაზღაურებას.

1907 წ. 21 მარტი, რუსულ ენაზე, ნაბეჭდი, ხელს აწერს
კონსისტორიის წევრი მღვდელი პეტრე დოლგოპოლოვი, 1 ფ.

**საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე
№ 48994**

43. დონის სასულიერო კონსისტორიის წევრის, პროტოიერარქ ვასილ პეტროვის წერილი საქართველო – იმერეთის სინოდალური კანტორას.
ამბობის ხელაიას წმინდა ანას II ხარისხის ორდენით დაჯილდოებისათვის
ითხოვს 30 მანეთის ანაზღაურებას.

1907 წ., 13 ივნისი, რუსულ ენაზე, ნაბეჭდი, ხელს აწერს
კონსისტორიის წევრი მდგდელი პეტრე დოლგოპოლოვი, 1 ფ.
საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე № 4894

44. დონის სასულიერო კონსისტორიის წევრის, პროტოიერარქ ვასილ პეტროვის წერილი საქართველო – იმერეთის სინოდალური კანტორას.
ამბობის ხელაიას წმინდა ანას II ხარისხის ორდენით დაჯილდოებისათვის
ითხოვს 30 მანეთის ანაზღაურებას.

1907 წ., 24 სექტემბერი, რუსულ ენაზე, ხელით ნაწერი, 1 ფ.
საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე № 4894

45. არქიმანდრიტ ამბობის ხელაიას თბილისის ფერისცვალების მონასტერის
წინამდგრად დანიშვნის შესახებ.

პირი: იერომონახი გაბრიელი; დავითი (ნოვოჩეკარსკის სასულიერო
სემინარიის რექტორი).

1907 წ., 6 ნოემბერი, რუსულ ენაზე, ხელით ნაწერი, 1 ფ.
საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე № 4894

46. საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორის წერილი დონის
კონსისტორიას არქიმანდრიტ ამბობის ხელაიას მიერ 5 მანეთის გადახდის
შესახებ.

1907 წ., 11 დეკემბერი, რუსულ ენაზე, ხელით ნაწერი, 1. ფ.
საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე № 4894

47. არქიმანდრიტ ამბობის ხელაიას მიმართვა საქართველოს ეგზარქოს ნიკონს.
სთხოვს მისცეს შვებულება 28 ივნისიდან 20 ივლისამდე.

1908 წ., 8 მაისი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, ახლავს ამბობის
ხელაიას ხელმოწერა, საქართველოს საეგზარქოს კანცელარიისა
და საქართველო – იმერეთის სინოდალური კანტორის ბეჭდები,
ასევე 4 რუსული სამარკო ნიშანი, 2 ფ.
საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე № 4894

48. დოკუმენტი ამბროსი ხელაიას თხოვნის (კუთვნილი შვებულების) დაკმაყოფილების შესახებ.

1908 წ., 19 ივნისი, რუსულ ენაზე, ხელით ნაწერი, 1 ფ.
საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე № 4894

49. თბილისის სახაზინოსა და ფერისცვალების მონასტრის წინამდვრის იერომონას გაბრიელის ბრძანება არქიმანდრიტ ამბროსი ხელაიას მონასტრის წინამდვრობიდან გათავისუფლების შესახებ.

1909 წ., 30 იანვარი, რუსულ ენაზე, ხელით ნაწერი, 1 ფ.
საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე № 4894

იქვე რიაზანის სასულიერო კონსისტორიის ცნობა თავის სამმოს რიგებში ამბროსი ხელაიას მიღების შესახებ.

1908 წ., 22 დეკემბერი, რუსულ ენაზე, ხელით ნაწერი, 1 ფ.
საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე № 4894

50. საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორის წევრის ტყემალაძის წერილი რიაზანის ეპისკოპოსს ნიკანდრეს.
აცნობებს, რომ არქიმანდრიტ ამბროსი ხელაიას დაევალა 4 მან. და 10 კაპ. საფასურის გადახდა.

1909 წ., 29 ოქტომბერი, რუსულ ენაზე, ავტოგრაფი, 1 ფ.
საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე № 4894

51. საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორის მიმართვა საქართველოს ეგზარქოსის დროებით მოვალეობის შემსრულებელს, ვაკინსკის ეპისკოპოს გრიგორეს.
აცნობებს, რომ არქიმანდრიტ ამბროსი ხელაიას დაევალა 4 მან. და 10 კაპ. საფასურის გადახდა.

პირი: გ. ლევიცკი (ობერ მდივანი).

1909 წ., 28 დეკემბერი, რუსულ ენაზე, ნაბეჭდი, ახლავს ხელმოწერა ობერ მდივნის თანამდებობის მოვალეობის დროებით შემსრულებლის ს. წერეთლის, I ფ.
საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე № 4894

52. ნოვგოროდის სასულიერო კონსისტორიის წერილი საქართველო-იმერეთის სინოდალურ კანტორას.
აცნობებს, რომ არქიმანდრიტი ამბროსი ხელაია არ იხდის დაკისრებული თანხას და ითხოვს განმარტებებს.

1916 წ., 30 მარტი, რუსულ ენაზე, ნაბეჭდი, ახლავს კონსისტორიის 4
წევრის ხელმოწერა, საქართველო – იმერეთის სინოდალური
კანტორის ბეჭედი, 1 ფ.

საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორა, ფონდი № 489, საქმე
№ 4894

VII) ლიტერატურის ისტორიის მუზეუმში დაცული მასალა ამბროსი ხელაიას შესახებ

53. ამბროსი ხელაიას წერილი რომანზ „ფარცხავას მიმართ.

უგზავნის თავისი ნაშრომის „მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში“ გაგრძელებას.
სწუხს, რომ არ შეუძლია სამშობლოში დაბრუნება.

პირი: ეპისკოპოსები – კირიონი (საძაგლიშვილი), ლეონიდე
(ოქროპირიძე), დავითი.

1915 წ., 3 ნოემბერი, ავტოგრაფი, დაზიანებული 2 ფ.

ლიმ. რომანზ „ფარცხავას არქივი №3447

54. ამბროსი ხელაიას მიმართვა გენუის კონფერენციისადმი.

უთარიდო, ნაბეჭდი, ასლი, 3 ფ.

ლიმ. ს. ხუციშვილის არქივი № 28755

16

**VIII) სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ
ამბოხის ხელაიას ახალი და ძველი არქივის შემაჯამებელი
ცხრილი**

ახალი	ძველი
1	329
2	334
3	Q-587
4	87
5	89
6	90
7	91
8	92
9	93
10	94
11	95
12	96
13	97
14	98
15	99
16	100
17	101
18	102
19	103
20	104
21	105
22	106
23	107
24	296
25	281
26	296
27	108
28	1
29	109
30	2
31	110
32	127
33	128
34	111
35	129

36	133
37	134
38	112
39	136
40	322
41	113
42	114
43	115
44	135
45	116
46	292
47	279
48	131
49	117
50	314
51	126
52	118
53	119
54	120
55	121
56	122
57	123
58	124
59	132
60	130
61	125
62	287
63	137
64	189
65	138
66	139
67	140
68	141
69	178
70	181
71	185
72	182
73	179
74	170
75	190
76	142
77	171
78	172
79	187
80	174
81	175
82	180
83	186
84	143
85	183

86	144
87	177
88	145
89	176
90	146
91	147
92	148
93	149
94	150
95	151
96	152
97	153
98	154
99	155
100	156
101	157
102	158
103	159
104	160
105	161
106	162
107	163
108	164
109	165
110	166
111	167
112	169
113	173
114	168
115	188
116	184
117	191
118	192
119	193
120	194
121	214
122	221
123	216
124	220
125	219
126	195
127	196
128	197
129	215
130	204
131	205
132	198
133	206
134	199
135	200

136	207
137	201
138	208
139	202
140	209
141	203
142	210
143	211
144	212
145	213
146	217
147	218
148	234
149	235
150	232
151	222
152	233
153	223
154	236
155	230
156	224
157	225
158	231
159	226
160	227
161	228
162	229
163	237
164	249
165	238
166	251
167	245
168	240
169	239
170	241
171	248
172	246
173	242
174	247
175	243
176	244
177	250
178	297
179	252
180	253
181	254
182	255
183	257
184	256
185	258

186	326
187	260
188	261
189	12
190	5
191	6
192	7
193	8
194	9
195	11
196	10
197	4
198	13
199	14
200	253
201	16
202	19
203	20
204	17
205	22
206	15
207	23
208	24
209	21
210	26
211	28
212	27
213	29
214	30
215	31
216	32
217	33
218	34
219	35
220	36
221	37
222	38
223	40
224	41
225	42
226	43
227	39
228	36s
229	25
230	18
231	3
232	332
233	44
234	45
235	46

236	47
237	48
238	49
239	50
240	51
241	53
242	54
243	55
244	57
245	58
246	56
247	61
248	59
249	262
250	60
251	64
252	330
253	65
254	66
255	63
256	67
257	68
258	69
259	71
260	70
261	74
262	72
263	77
264	73
265	76
266	75
267	78
268	79
269	80
270	81
271	280
272	331
273	282
274	273
275	275
276	264
277	263
278	265
279	266
280	277
281	274
282	86
283	299
284	294
285	83

286	302
287	309
288	307
289	323
290	82
291	303
292	301
293	270
294	318
295	267
296	310
297	272
298	316
299	88
300	295
301	269
302	268
303	276
304	278
305	319
306	311
307	328
308	85
309	325
310	315
311	313
312	327
313	304
314	256
315	300
316	308
317	305
318	306
319	84
320	62
321	312
322	321
323	324
324	289
325	290
326	284
327	317
328	288
329	286
330	293
331	333
332	283
333	283
334	298
335	285

336	291
337	320
338	271
339	259
340	335

IX) საძიებლები*

პირთა საძიებელი

- აბაშიძე ელისაბედ 2
 აბაშიძე კიტა 24
 აგაფადორი (სოხუმის ეპისკოპოსი) 28, 31
 ავალიანი ს. 260
 ალექსანდრე (აფხაზეთის ეპისკოპოსი) 25
 ალექსანდრე (მდვდელმონაზონი) 2
 ალექსი (საქართველოს ეგზარქოსი) 29
 ანატოლი (არქიმანდრიტი) 10
 ანდრია (ეპისკოპოსი) 236
 ანტონი ეპისკოპოსი 4
 ანტონი (მდვდელი) 186
 არსენი (არქიეპისკოპოსი) 185
 არსენი (სოხუმელი ეპისკოპოსი) 31
 არდაზიანი ლავრენტი 319
 ასათიანი ვ. 17
- ბარძიმა 16
 ბენიამინი 16
 ბოჭორიშვილი ანდრია 2
 ბოჭორიშვილი გაბრიელ 2
 ბოჭორიშვილი ვლ. 2
- გაბრიელი 196
 გაბრიელი (იერომონახი) 45, 49
 გამზარდია ონოფრე 2
 გეგეჭკორი ანდრონიკ 25
 გეგეჭკორი გიორგი 25
 გეგეჭკორი მაქსიმე 25
 გენადი (სოხუმის ეპისკოპოსი) 27, 28, 31
 გერსამია ალექსანდრე 2
 გიორგაძე ანტონ 196; 2
 გიორგაძე გ. (დეკანოზი) 244

---

* პირთა და გეოგრაფიულ პუნქტთა სახელები ამბოლის ხელაიას შესახებ სხვა ფონდებში დაცული მასალიდან, ასევე საქართველოს საისტორიო არქივსა და ლიტერატურის მუზეუმში დაცული მასალიდან დაბეჭდილია დახრილად. ამბოლის ხელაიას არქივის საძიებელთა ნომრები დამატებითი მასალის საძიებელთა ნომრებისაგან გამოყოფილია წერტილ-მძიმით (;

- გიორგაძე ვიკტორ 2
 გიორგაძე მიქელა 2
 გიორგაძე მოსე 2
 გიორგაძე პეტრე 2
 გიორგაძე სიმონ 2
 გომართელი ივანე 24
 გორდეზიანი 2
 გრიგოლია ალექსანდრე 234
 გრიგოლია ვახტანგი 234
 გრიგორი (ვაკინსკის ეპისკოპოსი) 51
 გრუზინსკი პეტრე 253
 გურიის ეპისკოპოსი 120
- დავითი (ნოვოჩეკარსკის სასულიერო სემინარიის რექტორი) 45
 დათეშიძე სამსონ 2
 დიმიტრი ადა 4
 დოლგოპოლოვი პეტრე 41, 42, 43
 დომენტი (მიტროპოლიტი) 226
 დოსითეოზი (მიტროპოლიტი) 196
- ევგენია (იეროდიაკონი) 97
 ევსევი (საქართველოს ეგზარქოსი) 25
 ელიზბარი 16
 ელიზბარი (მღვდელი) 16
 ემხვარი (თავადი) 7
- ზანდუკელი ნიკოლოზ 16
- თაყაიშვილი ექვთიმე 11
 თოთიბაძე 24
 თუმანიშვილი 16
 თურქიძე ირ. 17
- იასტრებიოვი 5
 იაშვილი ყარამან 2
 ილია (მღვდელი) 16
 ინასარიძე გ.გ. 17
 ინოკენტი (საქართველოს ეგზარქოსი) 128; 24
 იოანე (ეპისკოპოსი) 242
 იოსელიანი საჩინო 238
- კალანდარიშვილი 16
 კანდელაკი 22
 კაპანაძე ბასელა 2
 კარაპოვი სიმონ 31
 კარბელაშვილი ვასილ 9, 15, 16
 კარბელაშვილი პოლიგენე 21
 კასრაძე ანტონ 17
 კაჭახიძე დავით 16; 24
 კეკელიძე კორნელი 9
 კერესელიძე გ. 2

კვიტაშვილი ივანე 2
კოპელიძ ა. 17
კომკო 16
კონტრიძე ბენიამინ 16

ლაზარაშვილი 24
ლევიცკი გ. 51
ლოლუა 212

მალაქია 10
მამინაშვილი ნიკიფორე 256
მანდარია მიხეილ 2
მანდარია პავლე 2
მაღრაძე კორნელი 16
მაყაშვილი მარო 16
მაჭარაშვილი 24
მერჭულე ელისაბედ 26, 27, 28
მესხი ალექსანდრე 2
მირიანაშვილი (დეკანოზი) 24
მიხეილი (მღვდელი) 23

ნაზარი (მიტროპოლიტი) 16, 20
ნათიძე ნიკოლოზ 16
ნასიძე 2
ნაცვლიშვილი 16
ნაცვლიშვილი გ. 18
ნიკანდრე (რიაზანის ეპისკოპოსი) 50
ნიკოლაი (საქართველოს ეგზარქოსი) 32
ნიკოლაძე ნიკო 24
ნიკოლოზი (მღვდელი) 23
ნიკონი (საქართველოს ეგზარქოსი) 31, 47
ნოვიცკი ალექსანდრე 26, 27

ოდინცოვი ივანე 26, 28
ოქროპირიძე ალექსანდრე 1; 29
ოქროპირიძე ლეონიდე 195, 206, 209, 251, 270; 22, 23, 30, 53

პავლე (ეპისკოპოსი) 24
პავლინეკი გენადი 26
პაპავა 239
პართენი (დეკანოზი) 16
პელაგია 16
პეტრე (ეპისკოპოსი) 23
პეტროვი ვასილ 39
პიტირიძი (საქართველოს ეგზარქოსი) 321, 322, 339
პობედონოსცევი კონსტანტინე 29

ჟორდანია ნოე 16

რამიშვილი ნოე 16
რატიშვილი ბ. 24

რჩეულიშვილი 319

- სალოხინი დიმიტრი 232
სამუელი 10
სამსონი (დეკანოზი) 16
სანაია 24
საძაგლიშვილი კირიონ II 193, 201, 230, 270; 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 17, 23, 53
სახოკია ბ. 24
სახოკია თედო 190; 6
სერაფიმა (მონაზონი) 329
სერგინავა ისიდორე 7
სვიმონი (ფოთის ეპისკოპოსი) 24
სიმონი (მდვდელი) 340
სიმონიშვილი ალექსანდრე 204
სმელკოვი ოოანე 97
სმერდინსკი პ. 33
სმირნოვი კონსტანტინე 31
სმირნოვი პეტრე 31, 38
სოკოლოვი 2
- ტრიფონე (დეკანოზი) 16
ტყემალაძე (უწმინდესი სინოდის წევრი) 50
ტყემალაძე მარკოზ 23
ტყემალაძე ო. 17
- ფანცხავა რომანოზ 53
ფილოსოფოვა დ. ვ. 273
ფიფია მაკარი 2
ფირცხალავა ბესარიონ 29
ფირცხალავა დომენტი 29
ფლაბიანი (საქართველოს ეგზარქოსი) 31
ფუტკარაძე გერასიმე 2
ფხალაძე არსენ 17, 24
- ქარელი ვასილ 16
ქარსელაძე დავით 2
ქიქოძე გაბრიელ 230
ქრისტეფორე (მიტროპოლიტი) 254; 24
- ყიფიანი დიმიტრი 269
ყიფიანი ქაიხოსრო 2
- შოშიაშვილი ს. 17
- ჩიქვანაია 24
- ცინცაძე კალისტრატე 2, 12, 13, 14, 18; 24
ცინცაძე გიორგი 17
ცხაკაია იონა 8
ცხაკაია პარმენ 6

წერეთელი აქავი 24

წერეთელი ს. 51

ჭავჭავაძე ილია 28, 264

ჭანტურია 16

ჭიჭინაძე ი. 5

ჭიჭინაძე გ. 5

ჭიჭინაძე პ. 243

ჭონქაძე დანიელ 319

ჭყონდიდელი გიორგი 16

ხადური გიორგი 17

ხელაია ალექსანდრე 28, 31

ხელაია ანა 31

ხელაია ანდრია 6

ხელაია ზოსიმე 25, 27, 28

ხელაია ნინო 28, 31

ხუნდაძე სილოვან 17

ხუციშვილი ნ. 17

ჯაფარიძე 2

ჯავახიშვილი გიორგი 17

ჯავახიშვილი ივანე 24

ჯობაძე ერიძე 16

გეოგრაფიულ სახელთა

- აგარა 2
ალპანა 2
ახალციხე 2; 24
ახალჭალა 2
- ბათუმი 16
ბარდნალა 2
ბეთლემი 2
ბუგეული 2
- გოდოგანი 23
გორისუბანი 2
- დიდუბის ტაძარი 240
- ზედა შავრი 2
ზუბი 2
- თაბორი 2
თბილისი 259
- იოანე ნათლისმცემლის მონასტერი 31
ისუნდარა 2
იწა 2
- კალოუბნის ეკლესია 24
კვირიკეწმინდა 2
კლონის მონასტერი 134
- ლაბეჭინა 2
ლაილაში 2
ლაჭეპიტა 2
- მაკარევის მონასტერი 325
მარუსა 2
მელაანი 16
მიქარწმინდა 2
- ნამარნევი 2
ნასპერა 2
ნაყურალეში 2

- ნიკორწმინდა 2
 ნოვგოროდი 26, 132, 178
 ნოვოჩერკასკი 3
- ოპიტარა 2
 ორბეთი 2
 ოყურეში 2
 ოჩამჩირე 231
- პატარა ონი 2
 პერემიშლა 180
 პოლოვკი 305
 პორეჩენის ოლქი 333
 პორკი 169
- რიაზანის მონასტერი 31; 49
- საკეცია 2
 სვეტიცხოველი 241, 266
 სვირი 2
 სიონი 255
 სმოლენსკის გუბერნია 333
 სორი 2
 სოხუმი 222, 232, 318; 31
 სპასო-პრეობრაჟენსკოეს მონასტერი 40, 46, 62, 176, 326
 სტარაია-რუსა 38, 40, 41, 46, 54, 84, 128, 139, 310, 323
- უსახელო 2
 უსტმედვედსკოეს 9, 10, 11, 18, 19, 21, 24, 25; 3, 31, 36, 37, 38
- ფერისცვალების მონასტერი 31
 ფოთი 16
- ქაშუეთი 239, 253; 24
 ქედისუბანი 2
 ქვიშარი 2
 ქუთაისი 24
 ქულბაქი 2
- ღადიში 2
- ყაზანი 22
- ცაგერი 2
- წესი 2
 წვადისი 2
- ჭელიშის მონასტერი 29, 31
 ჭყვიში 2

ხარტალი 2

ხგანჭკარა 2

ხონიჭორი 2

ხოტევი 2

ჯგარისა 2